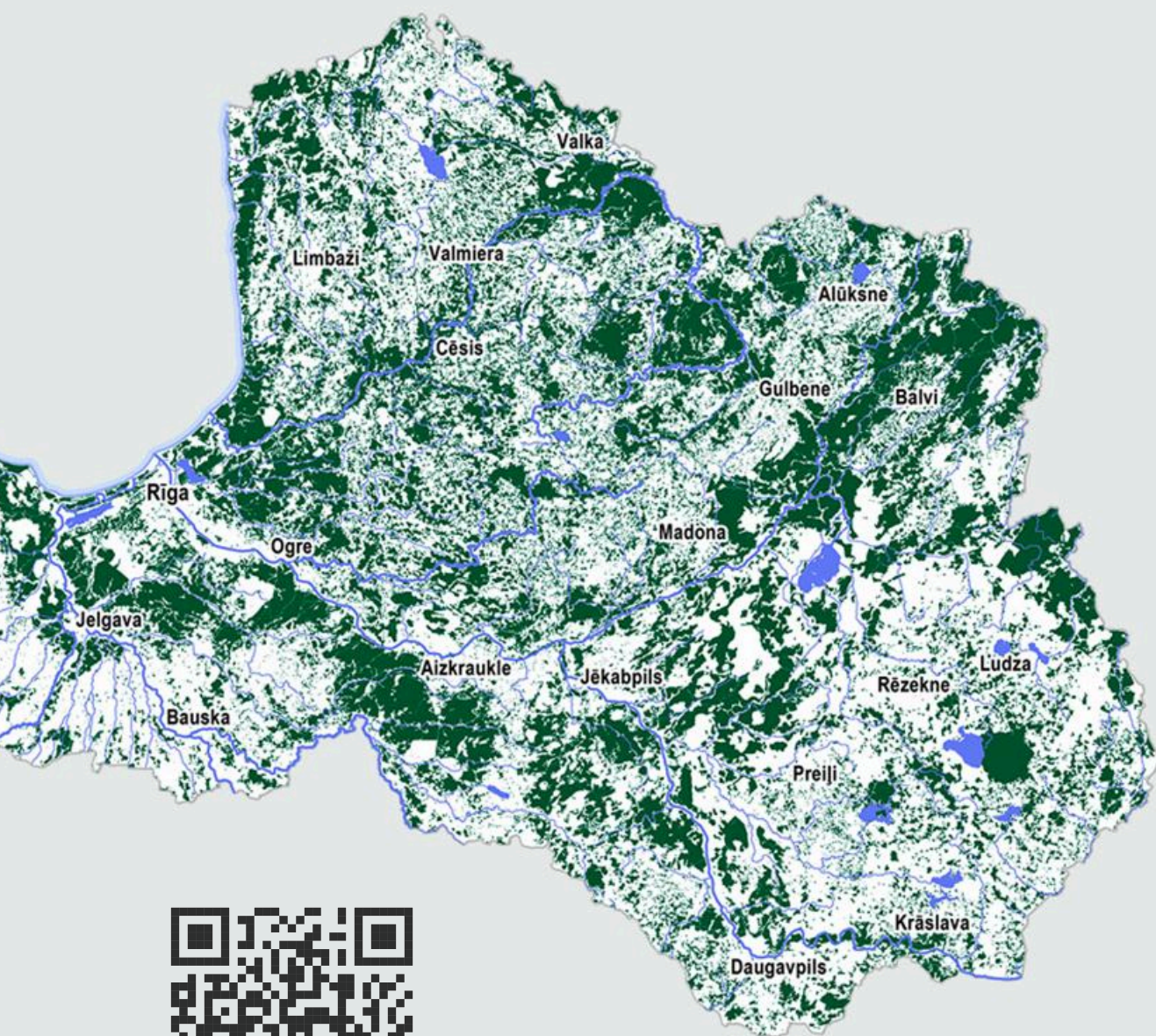

Meža nozare skaitļos un faktos 2024

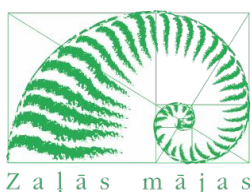

Meža Skaitļi — 2024. gads

Meža nozare skaitļos un faktos

Informāciju atjauno biedrība “Zaļās mājas” ar
Meža attīstības fonda atbalstu.

1. Īsumā	2.
2. Teritorijas	3.
3. Mežsaimniecība	12.
4. Devums tautsaimniecībā	21.
5. Devums enerģētikā	25.
6. Kokrūpniecība	28.
7. Ārējā tirdzniecība	31.
8. Meža nozare un sabiedrība	39.
9. Izglītība	39.
10. Zinātne	41.

Ilgtspēja

Latvijā mežs aizņem 3,45 miljonus hektāru un klāj 53% valsts teritorijas. Turklāt meža platība nepārtraukti turpina palielināties. Tas notiek gan dabiskā ceļā, gan mērķtiecīgi apmežojot neauglīgās un lauksaimniecībā neizmantojamās zemes. Taču svarīgāks ir cits rādītājs – trīs reizes straujāk nekā meža platība katru gadu pieaug mežā uzkrātās koksnes apjoms jeb koksnes krāja. Tas ir uzskatāms apliecinājums tam, ka valstī tiek veikta mērķtiecīga, ilgtspējīga mežsaimnieciskā darbība un mežistrādes apjoms ir mazāks, nekā dabīgais pieaugums.

Koksnes apstrāde

Meža nozare ir viens no galvenajiem valsts ekonomikas stūrakmeņiem. Mežsaimniecības, kokapstrādes un mēbeļu ražošanas daļa iekšzemes kopproduktā 2023. gadā veidoja 6.4%, savukārt eksporta apjoms sasniedza 3.3 miljardus eiro – 17% no valsts kopējā eksporta. Latvijā nav neviena pagasta, kur nevarētu atrast kādu mazāku vai lielāku koksnes pārstrādes uzņēmumu. Bieži tie ir apkārtnē nozīmīgākie darba devēji un līdz ar to arī vietējs ekonomikas un iedzīvotāju galvenais balsts.

Bioloģiskā daudzveidība

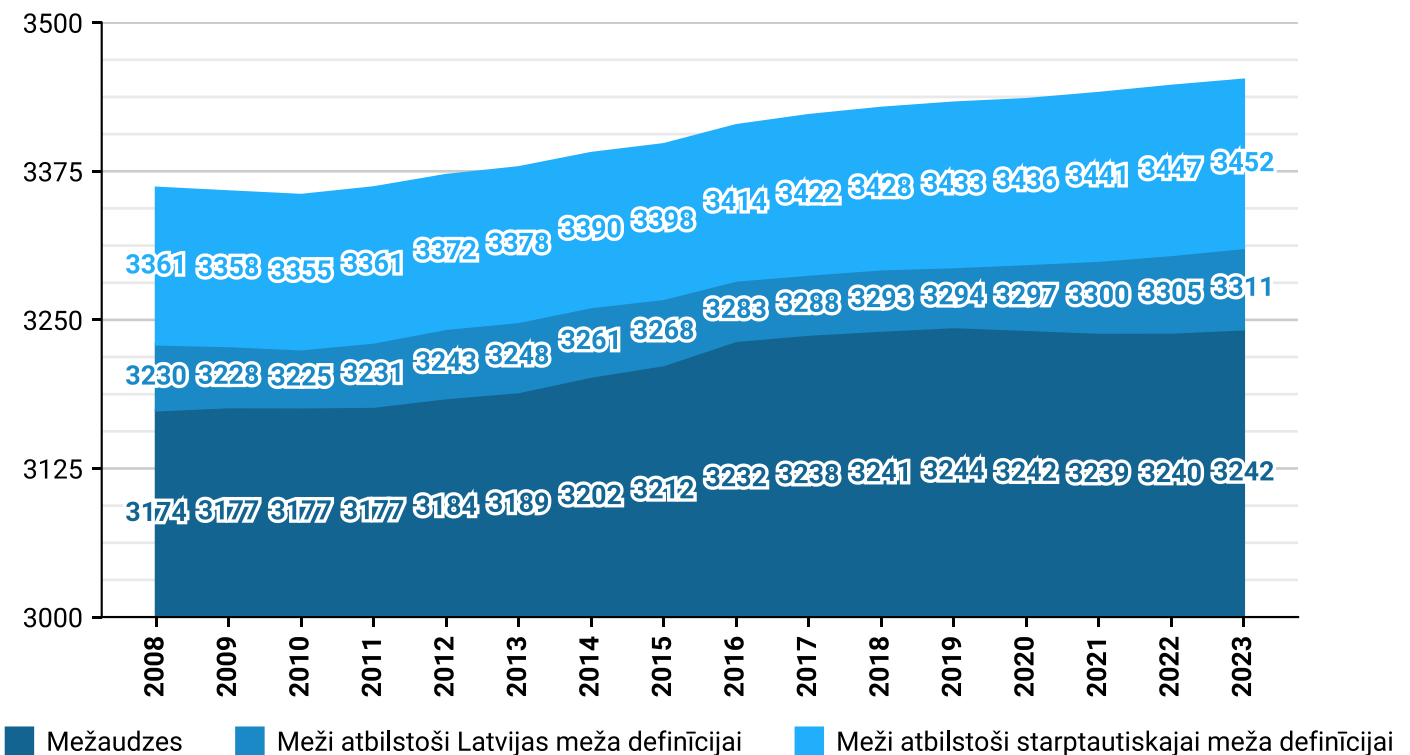
Latvijas mežu bioloģisko daudzveidību ir veidojusi un uztur tradicionālā Latvijas mežsaimniecība mazo atjaunošanas ciršu sistēma ar relatīvi garu aprites periodu mijiedarbībā ar cilvēka maz ietekmētu meža teritoriju tīklu. Aizsargājamās teritorijas un teritorijas ar dažādiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem Latvijā aizņem 28,2% no kopējās meža platības.

Mežs un sabiedrība

Apmēram puse Latvijas mežu pieder valstij, savukārt no pārējiem lielākā daļa – privāto zemju īpašniekiem, kuru kopējais skaits ir aptuveni 135 tūkstoši. Latvijā būs grūti sameklēt mežu, kas nebūtu publiski pieejams, gandrīz visur cilvēkiem ir tiesības brīvi pārvietoties, lasīt sēnes vai ogas. Katru gadu atpūtas objektu skaits mežā palielinās, un teritorijas, kurās rekreācija ir viens no galvenajiem apsaimniekošanas mērķiem, valstī aizņem 8% no kopējās meža platības.

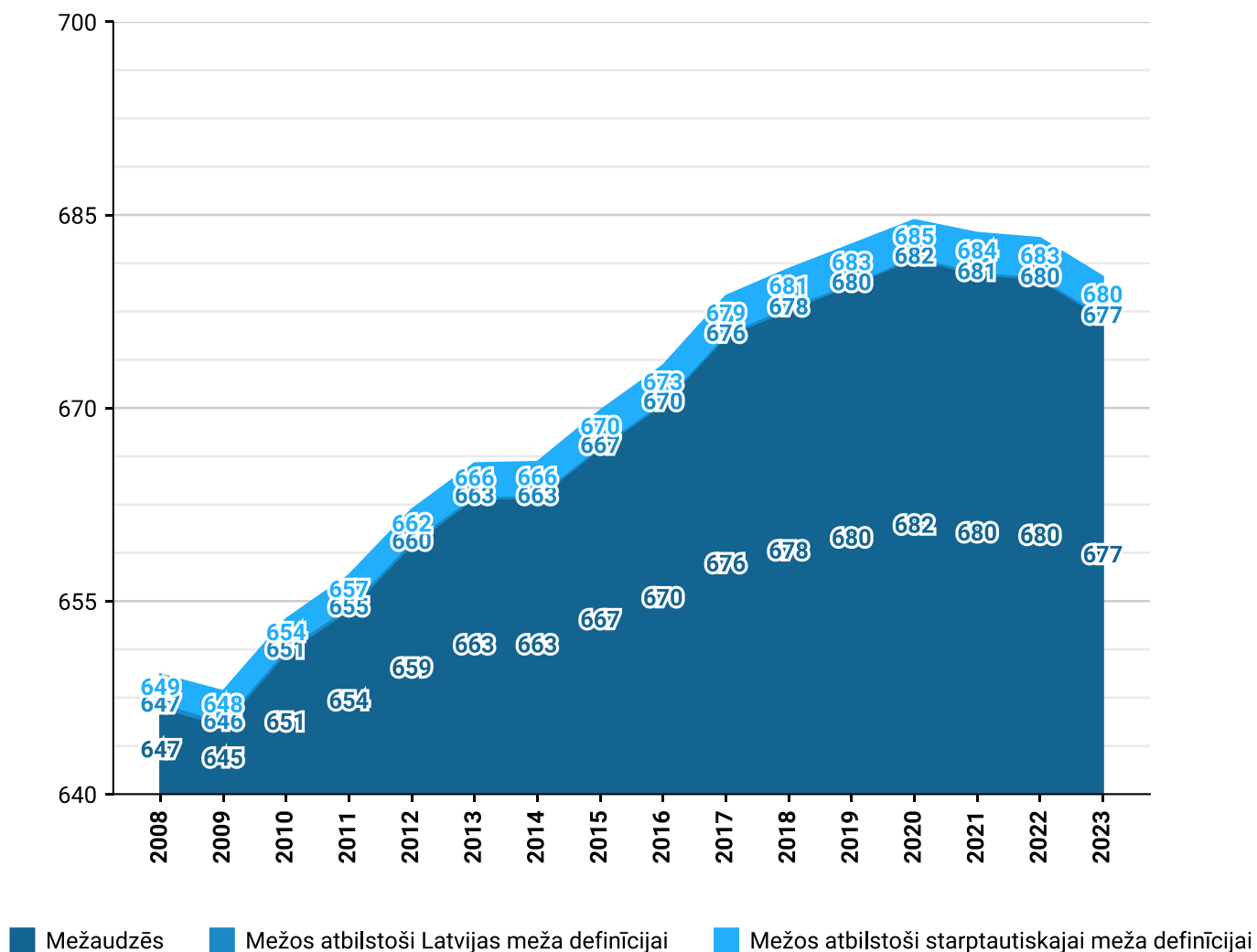
2. Teritorijas

Meža platība (tūkst. ha)

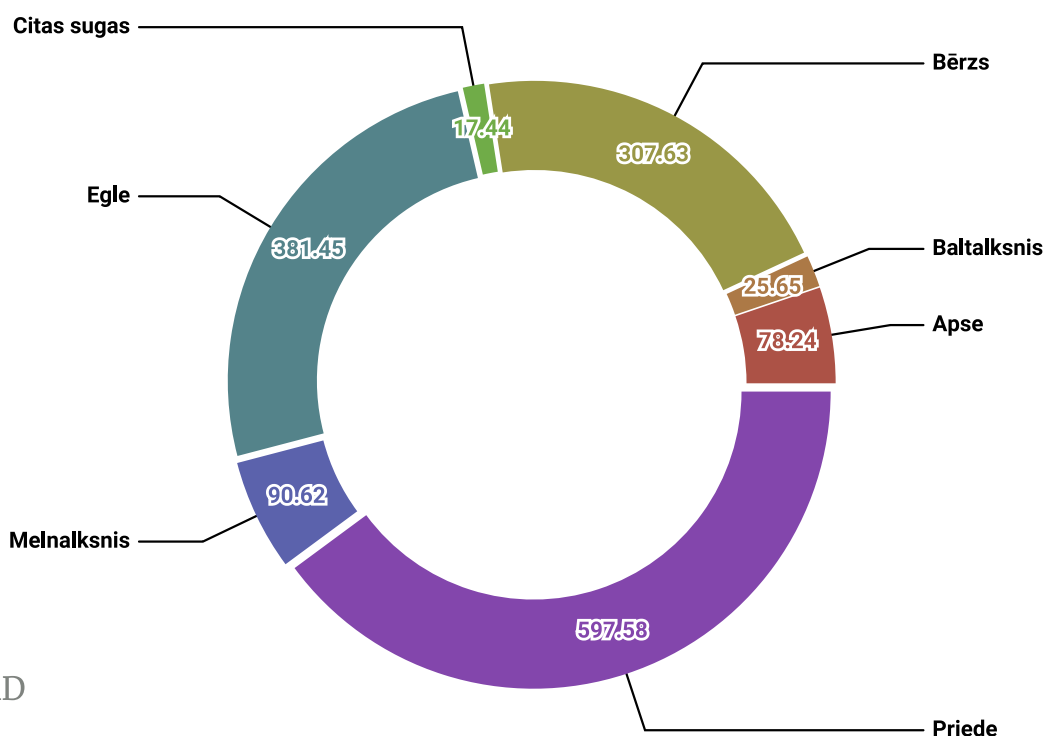
AVOTS: MEŽA STATISTISKĀ INVENTARIZCIJA (MSI) IV CIKLS

Kopējā krāja (milj. m³)

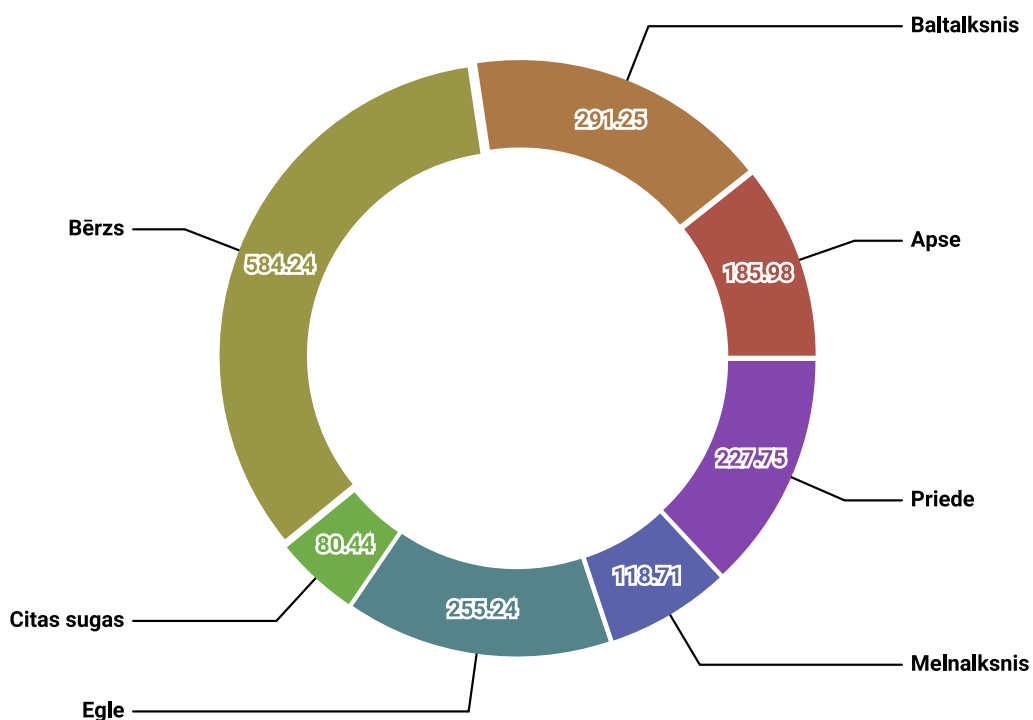
AVOTS: MEŽA FONDS, VALSTS Meža DIENESTS (VMD), MSI IV CIKLS

Mežaudžu platību sadalījums pēc valdošās koku sugas. Valsts mežos, 2023

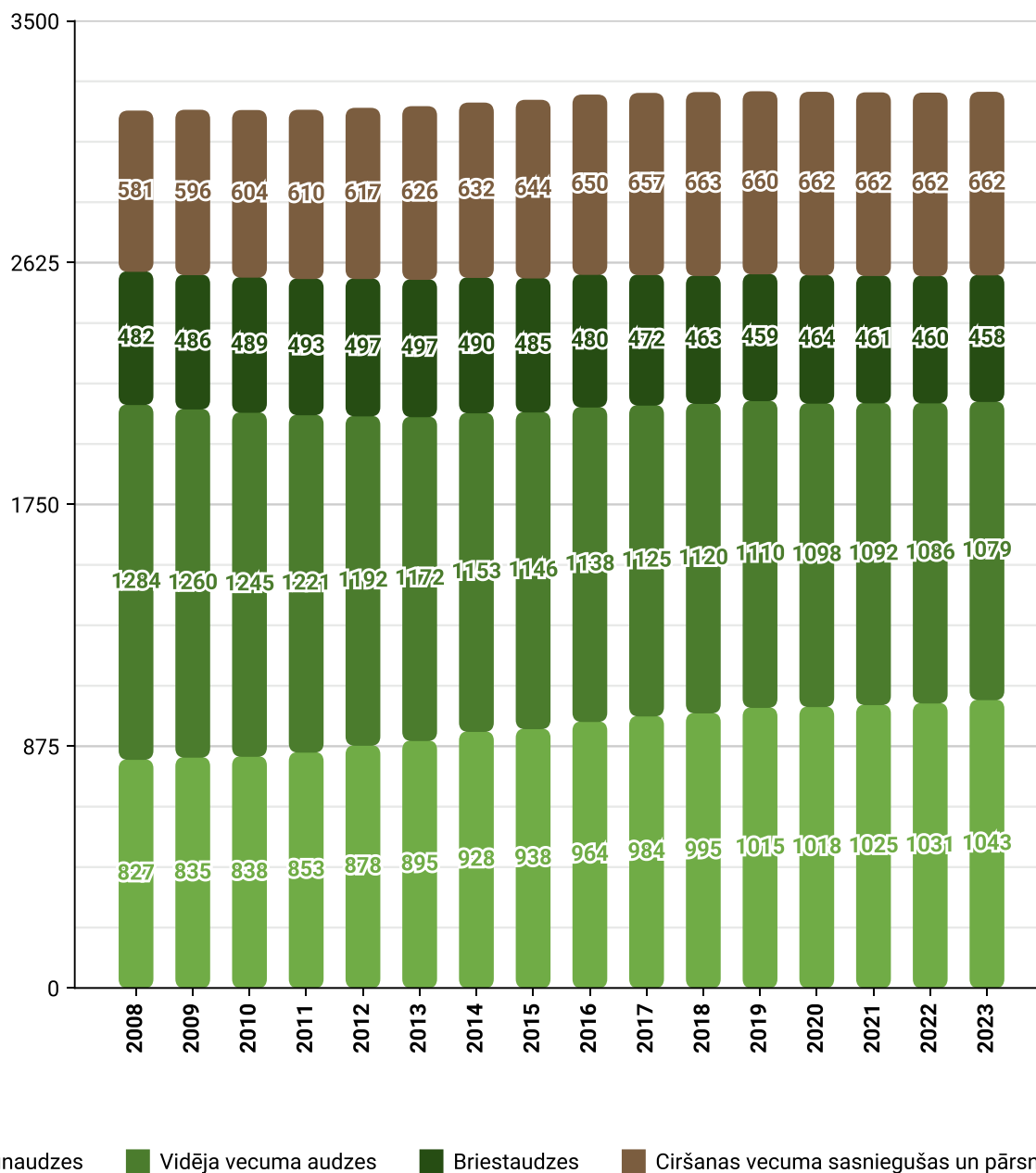
AVOTS: VMD

Mežaudžu platību sadalījums pēc valdošās koku sugas. Pārējo īpašnieku mežos, 2023

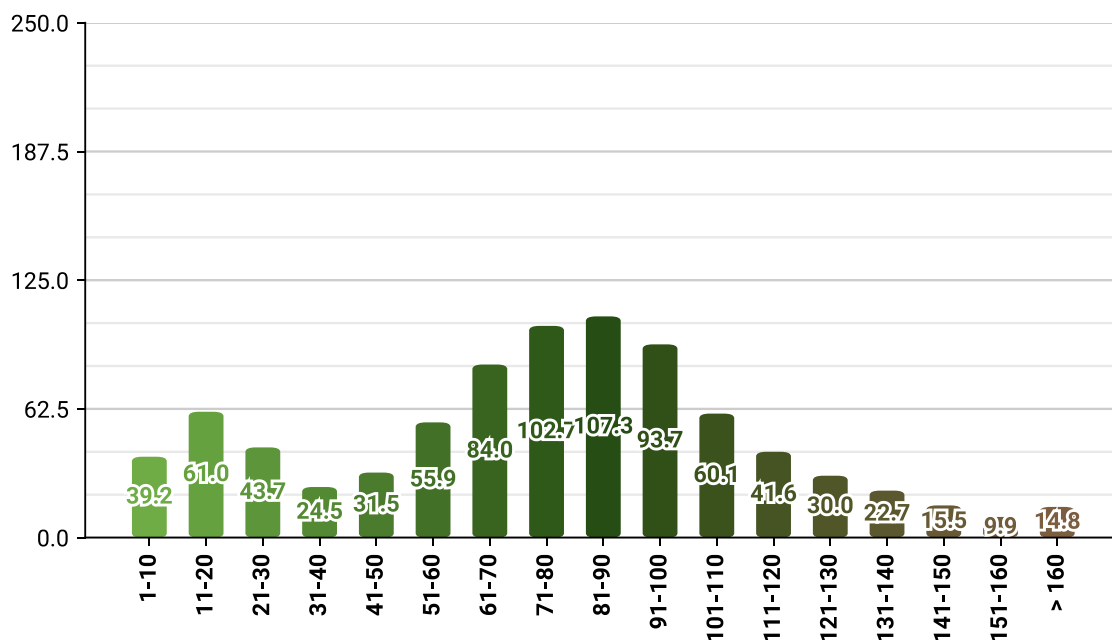
AVOTS: VMD

Mežaudžu vecumstruktūra (tūkst. ha)

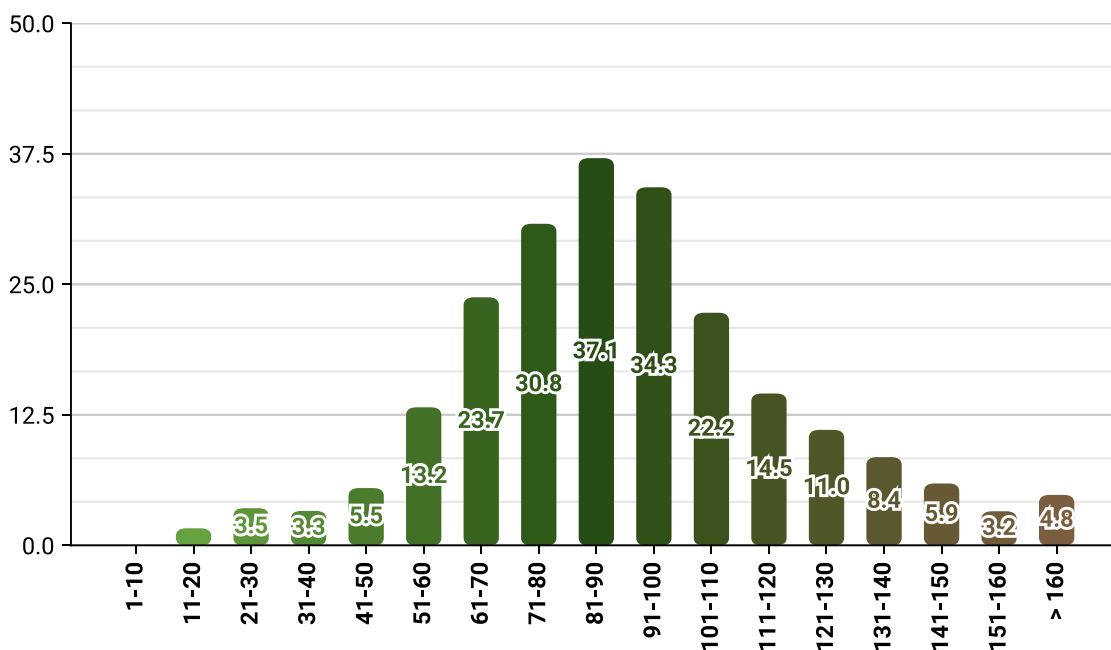
AVOTS: MEŽA FONDS, VALSTS MEŽA DIENESTS (VMD), MSI IV CIKLS

Priedes mežaudžu vecumstruktūra pēc platības (tūkst. ha), 2023

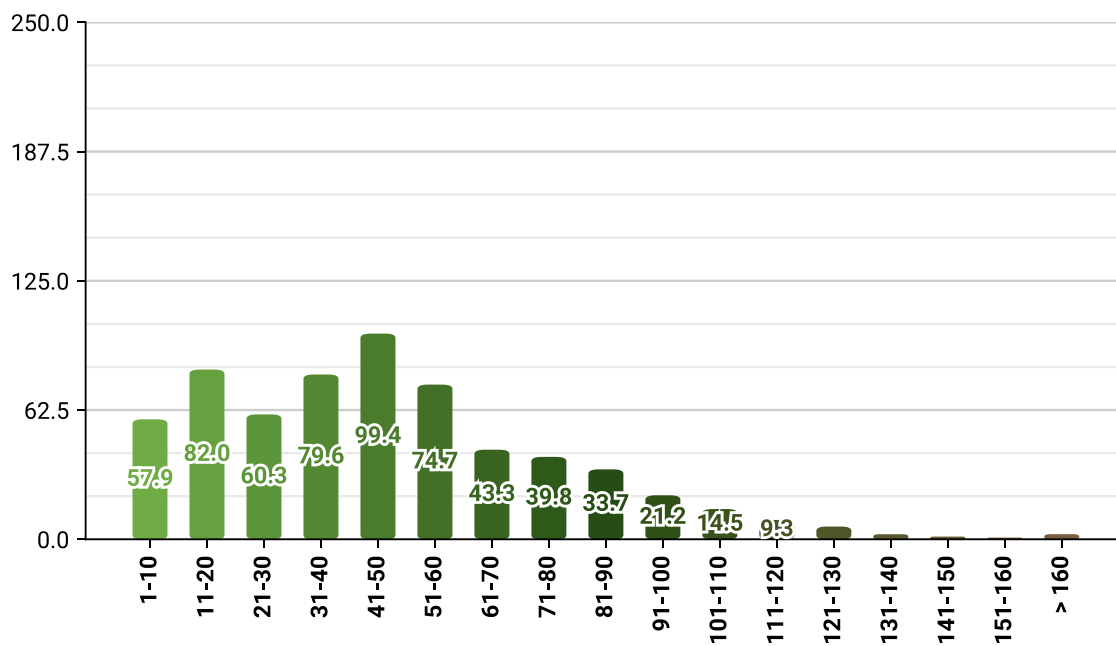
AVOTS: MSI IV CIKLS

Priedes mežaudžu vecumstruktūra pēc krājas (milj. m³), 2023

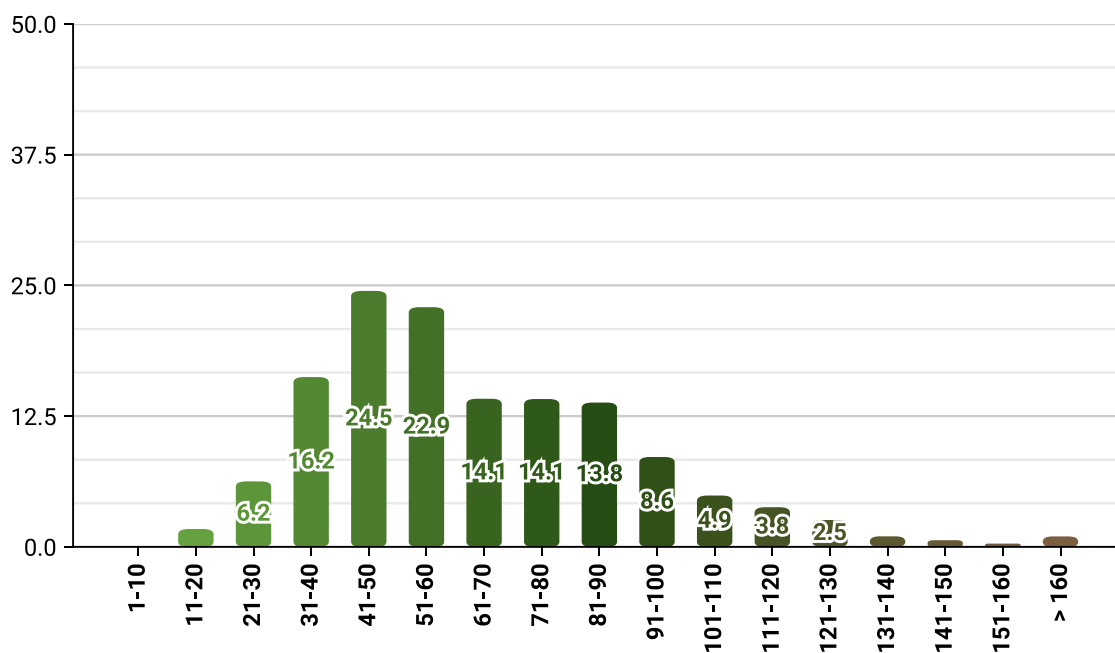
AVOTS: MSI IV CIKLS

Egles mežaudžu vecumstruktūra pēc platības (tūkst ha), 2023

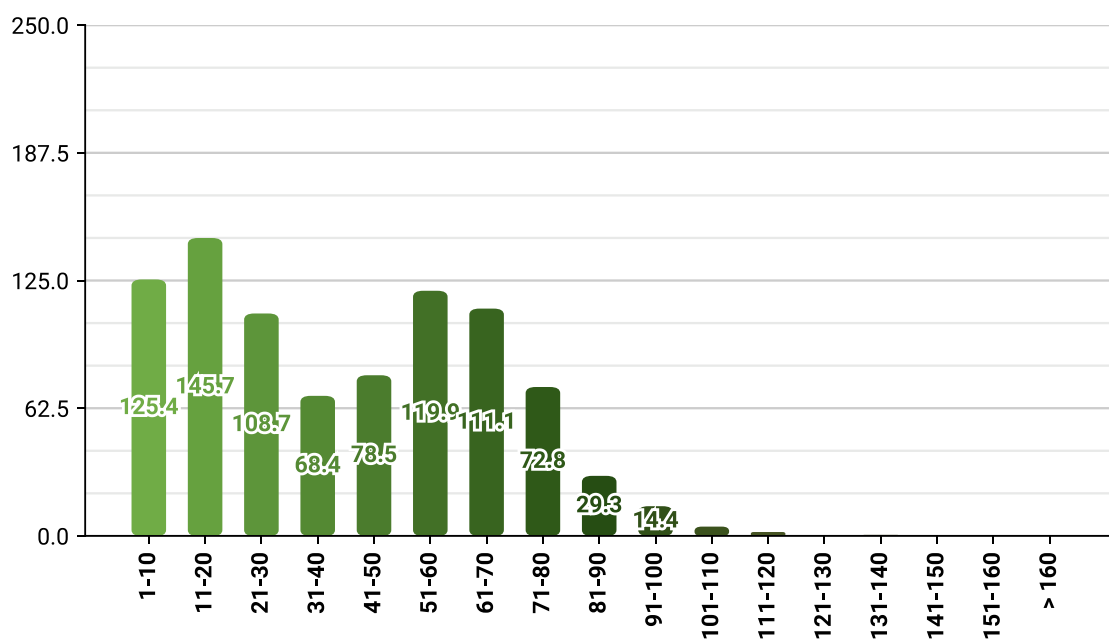
AVOTS: MSI IV CIKLS

Egles mežaudžu vecumstruktūra pēc krājas (milj. m³), 2023

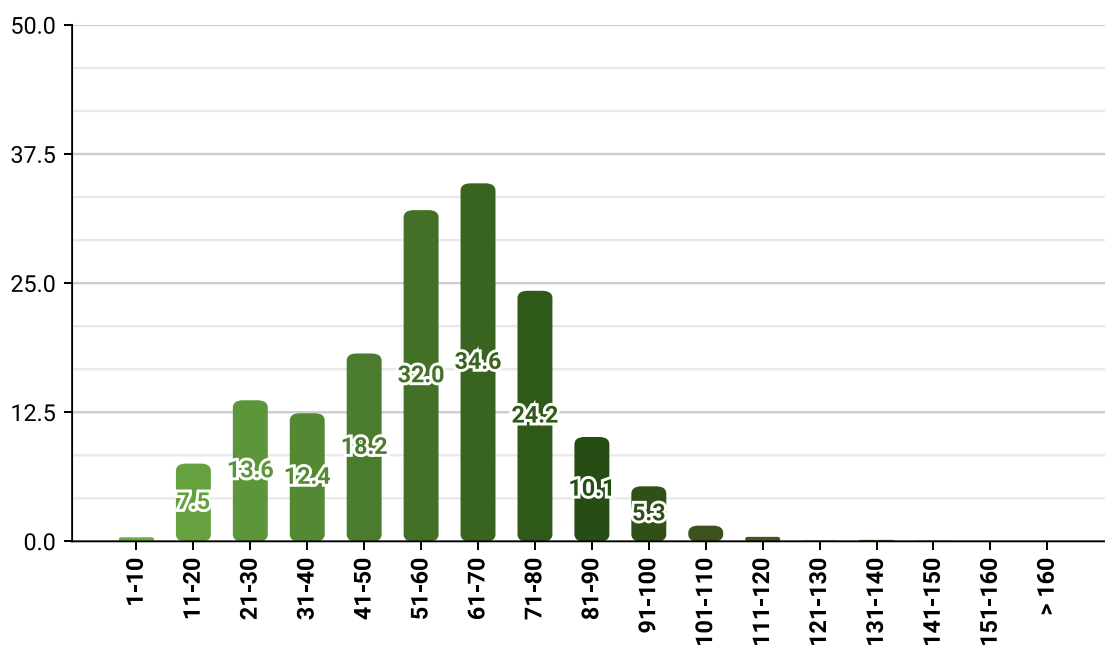
AVOTS: MSI IV CIKLS

Bērza mežaudžu vecumstruktūra pēc platības (tūkst. ha), 2023

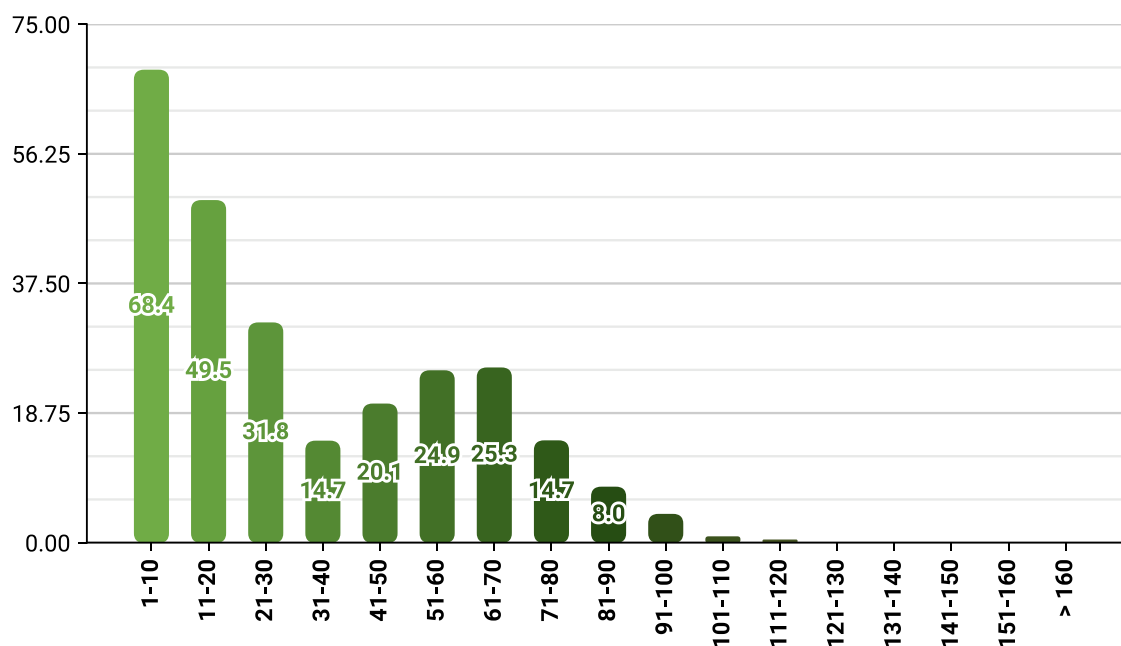
AVOTS: MSI IV CIKLS

Bērza mežaudžu vecumstruktūra pēc krājas (milj. m³), 2023

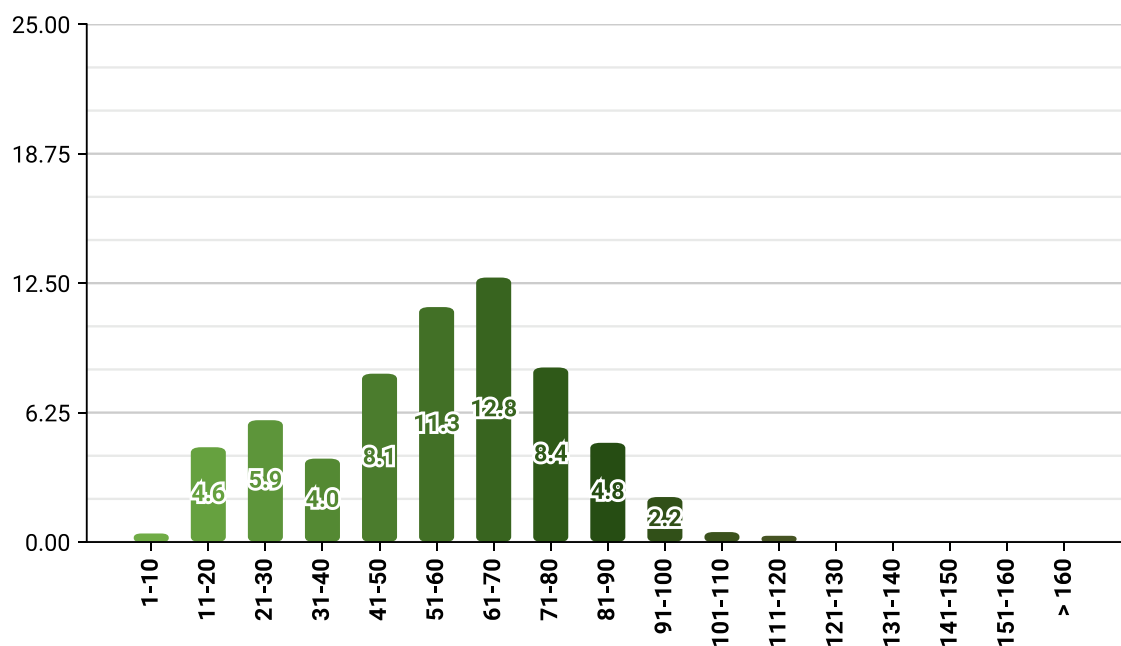
AVOTS: MSI IV CIKLS

Apses mežaudžu vecumstruktūra pēc platības (tūkst. ha), 2023

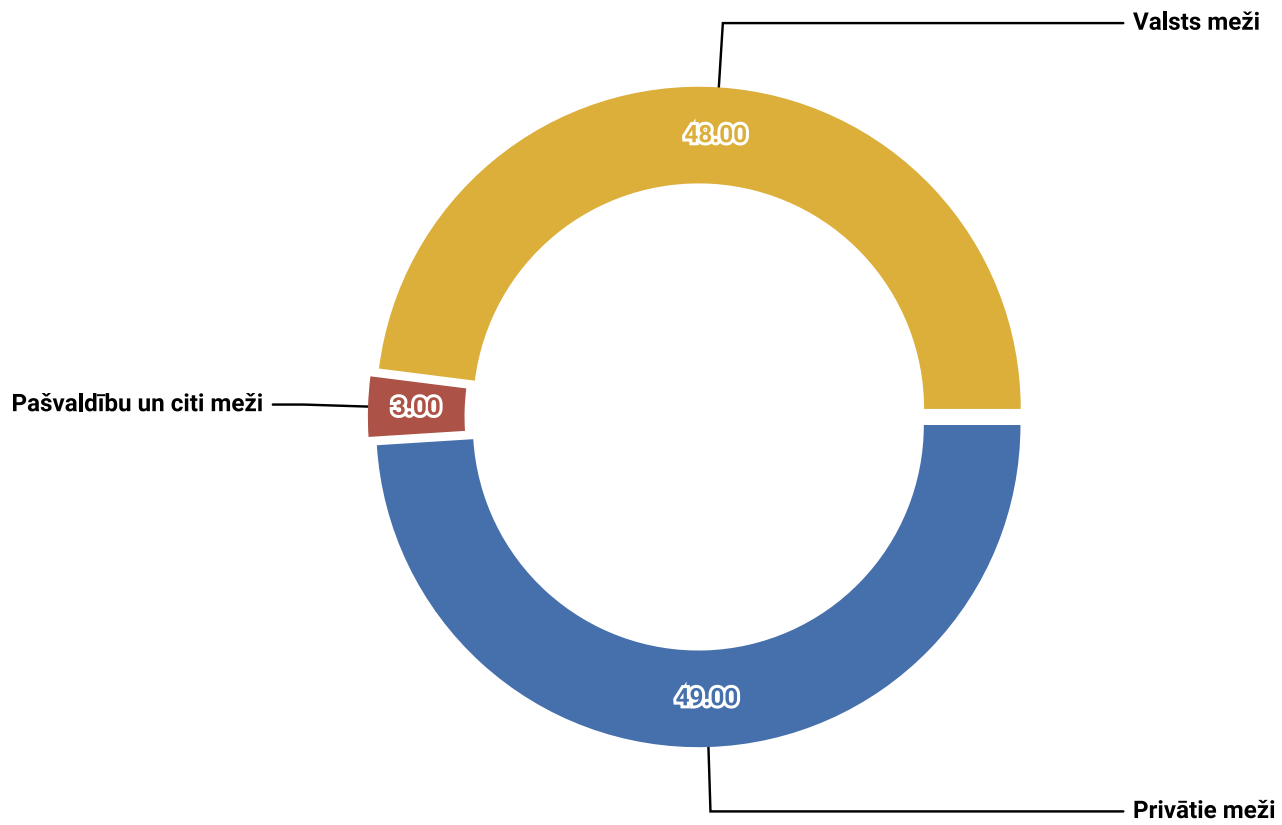
AVOTS: MSI IV CIKLS

Apses mežaudžu vecumstruktūra pēc krājas (milj. m³), 2023

AVOTS: MSI IV CIKLS

Meža sadalījums pēc īpašuma veida, 2023

AVOTS: VMD

3. Mežsaimniecība

Meža nozare Latvijā ir Zemkopības ministrijas pārziņā, kas sadarbībā ar nozares interešu grupām izstrādā meža politiku, nozares attīstības stratēģiju, kā ar meža apsaimniekošanas, meža resursu izmantošanas, dabas aizsardzības un medību saimniecības normatīvo aktu projektus.

www.zm.gov.lv

Latvijas likumos un Ministru kabineta noteikumos ietvertos normatīvos prasību izpildi mežu apsaimniekošanā neatkarīgi no to īpašuma veida kontrolē un uzrauga Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošais Valsts meža dienests.

www.zm.gov.lv/valsts-meza-dienests

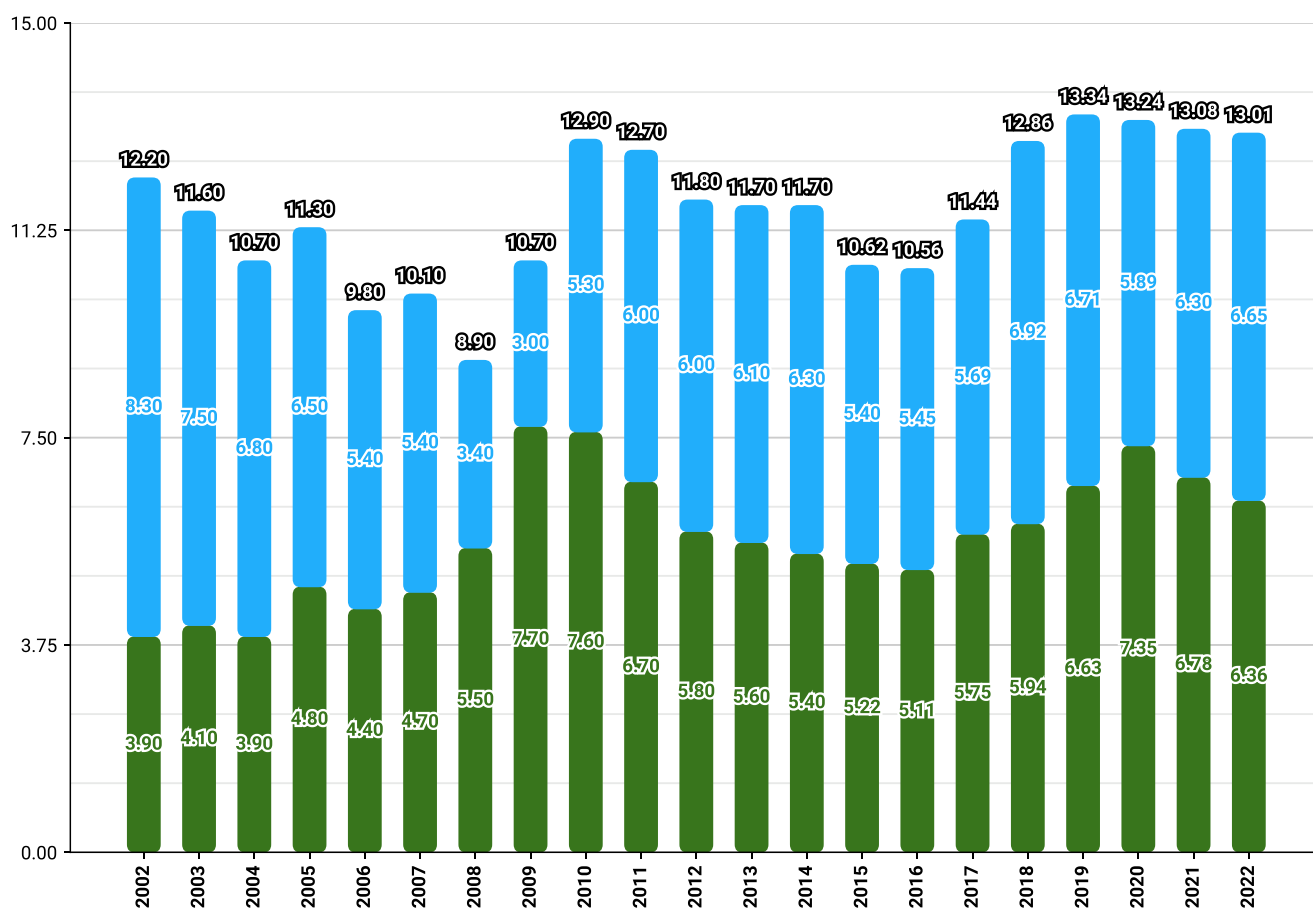
Zemkopības ministrijas īpašumā esošos valsts mežus apsaimnieko 1999. gadā izveidotā AS „Latvijas valsts meži”. Uzņēmums īsteno valsts intereses, nodrošinot meža vērtības saglabāšanu un palielināšanu, vairojot meža nozares devumu valsts ekonomikā.

www.lvm.lv

Privāto mežu īpašnieku intereses valstī pārstāv Latvijas Meža īpašnieku biedrība.

www.mezaipasnieki.lv

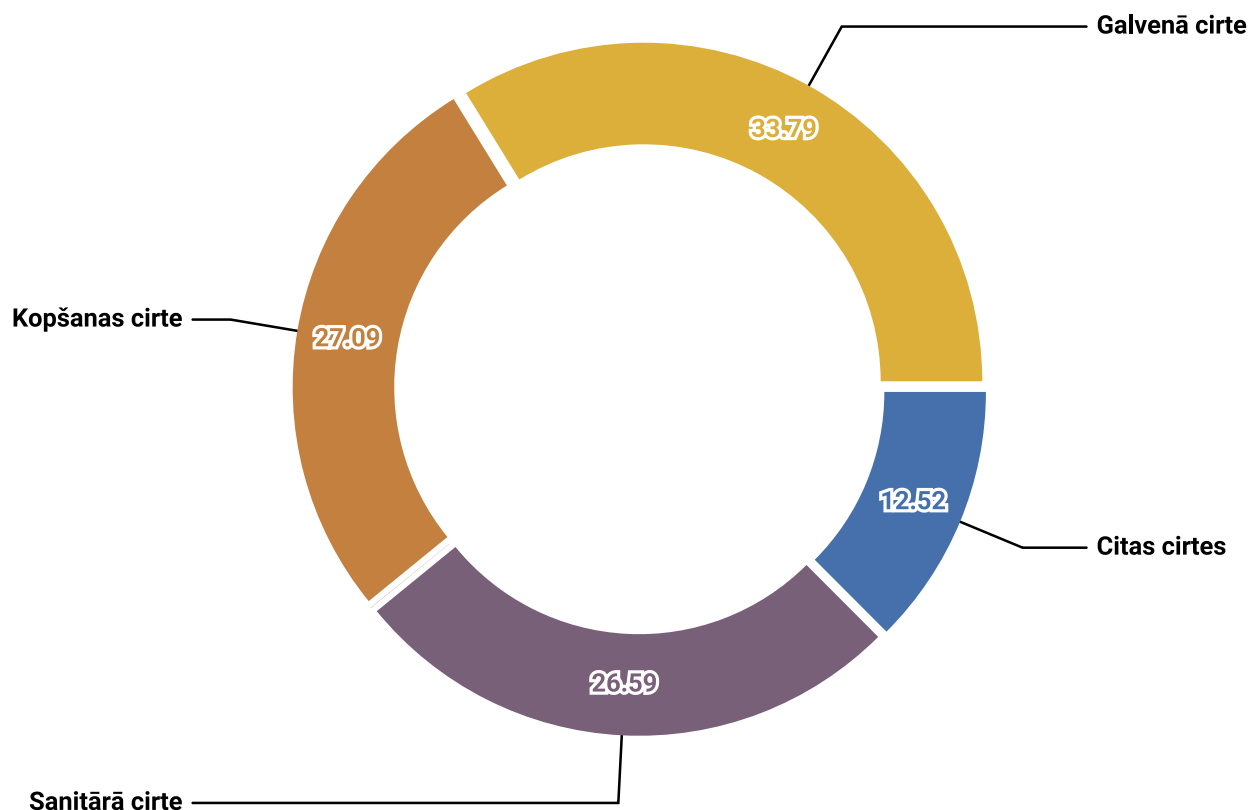
Koksnes resursu ieguve (milj. m³)

AVOTS: VMD

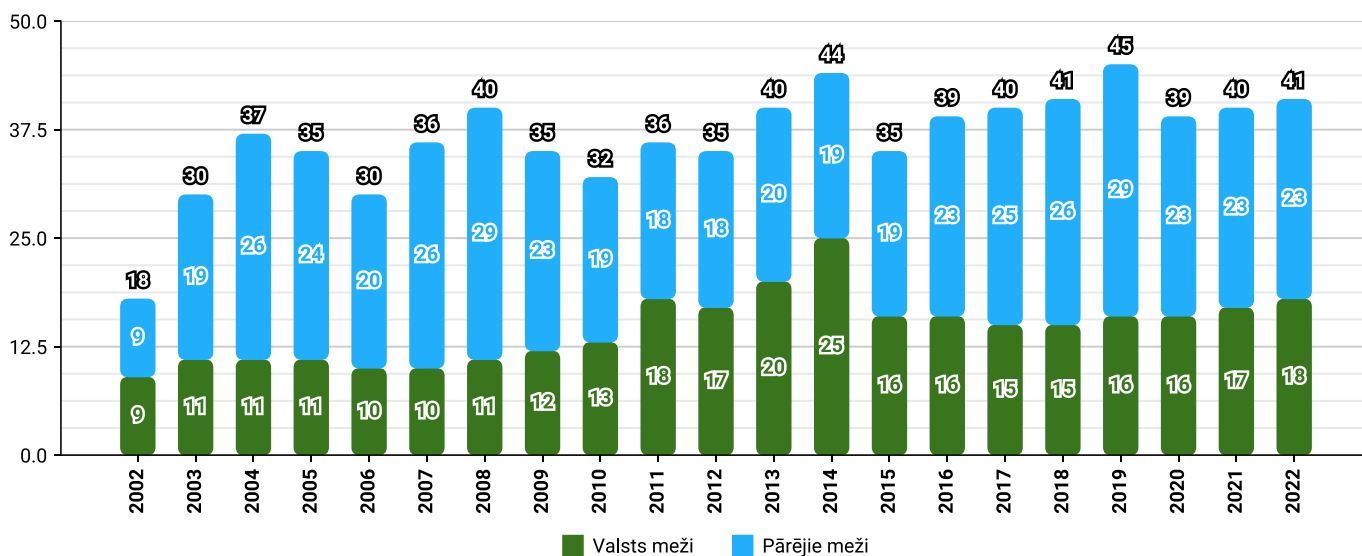
■ Valsts meži ■ Pārējie meži

Koksnes ieguve sadalījumā pa ciršu veidiem (ha), 2023

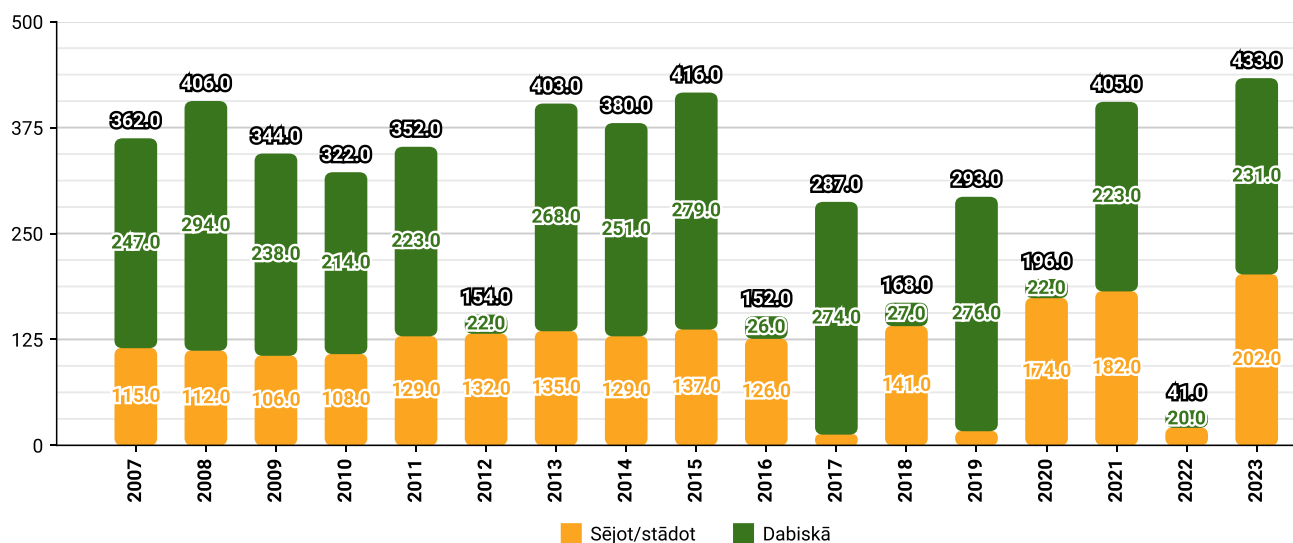
AVOTS: VMD

Meža atjaunošana sadalījumā pa meža īpašumu veidiem (tūkst. ha)

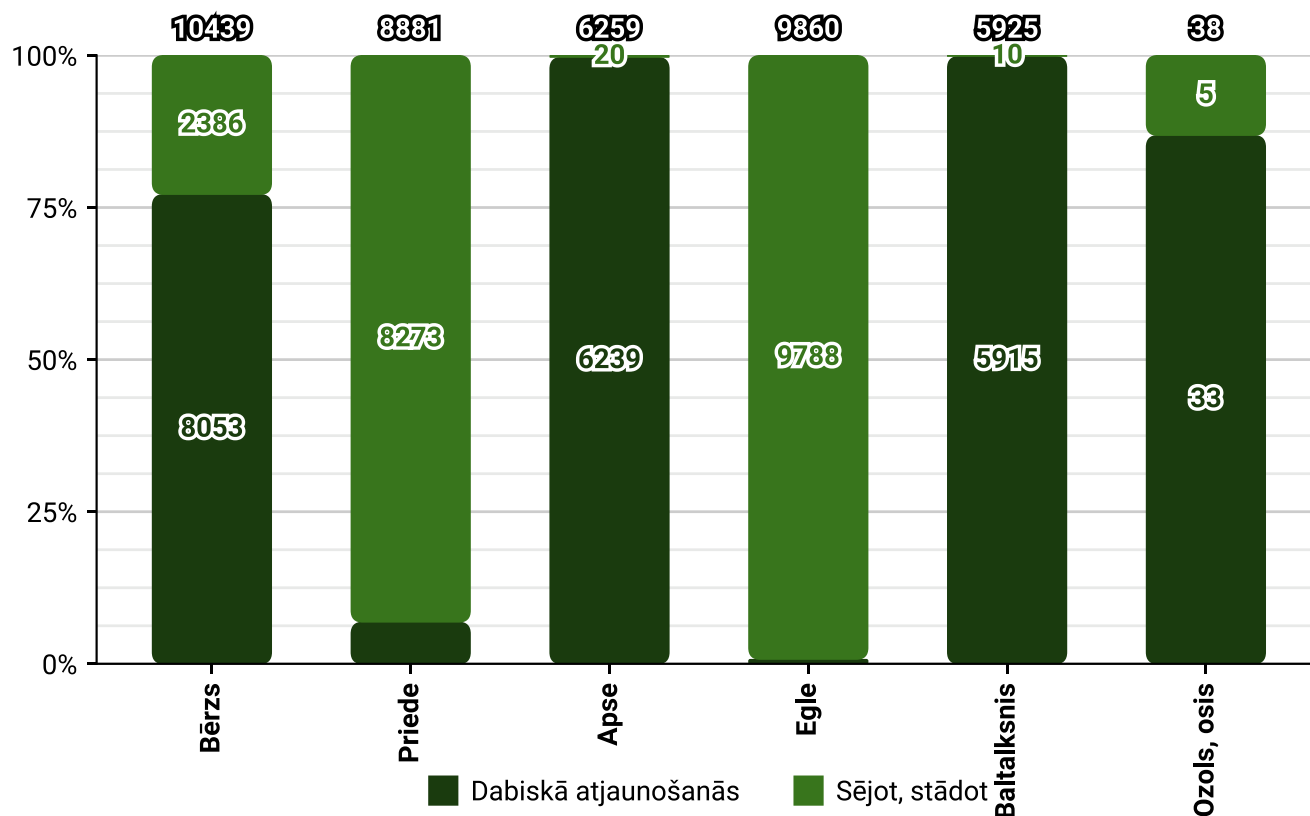
AVOTS: VMD

Meža atjaunošana sadalījumā pa veidiem (tūkst. ha)

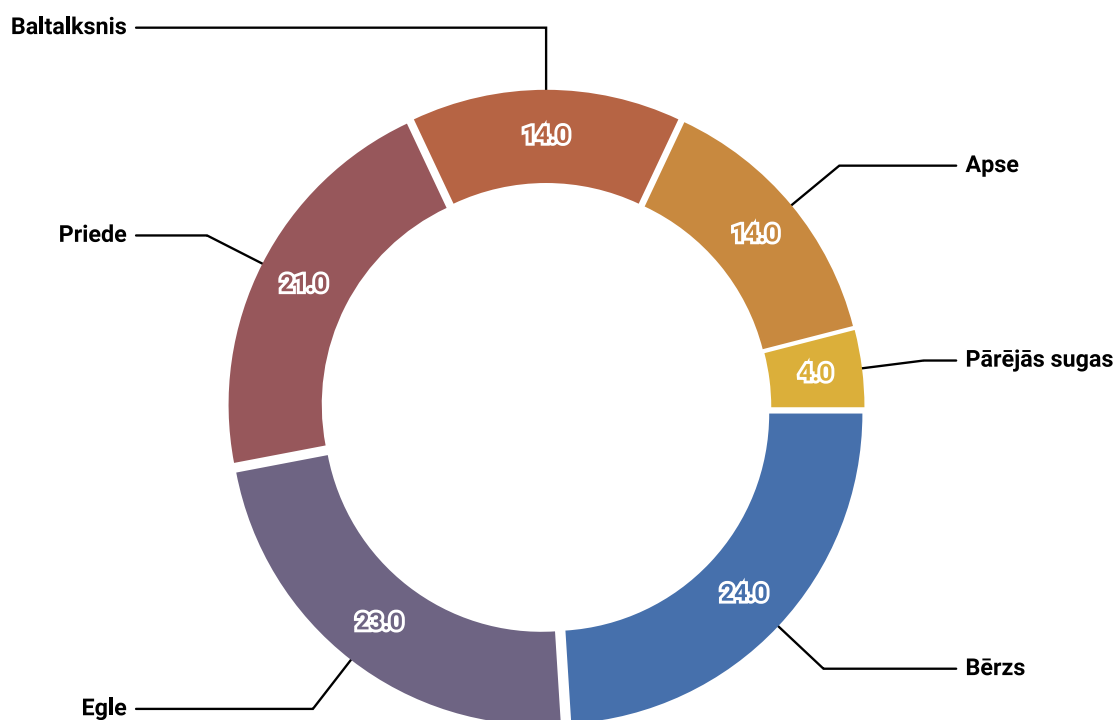
AVOTS: VMD

Atjaunotās koku sugas 2023. gadā pēc atjaunošanas veida (ha)

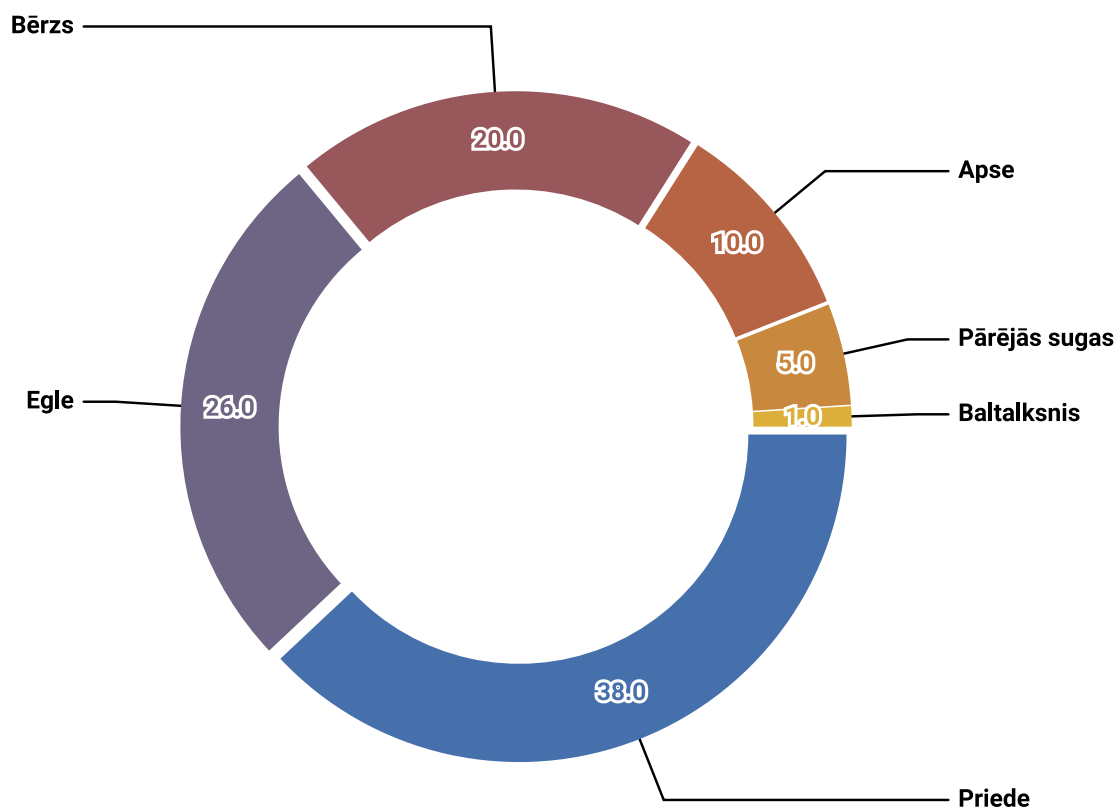
AVOTS: VMD

Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā visā valstī, 2023

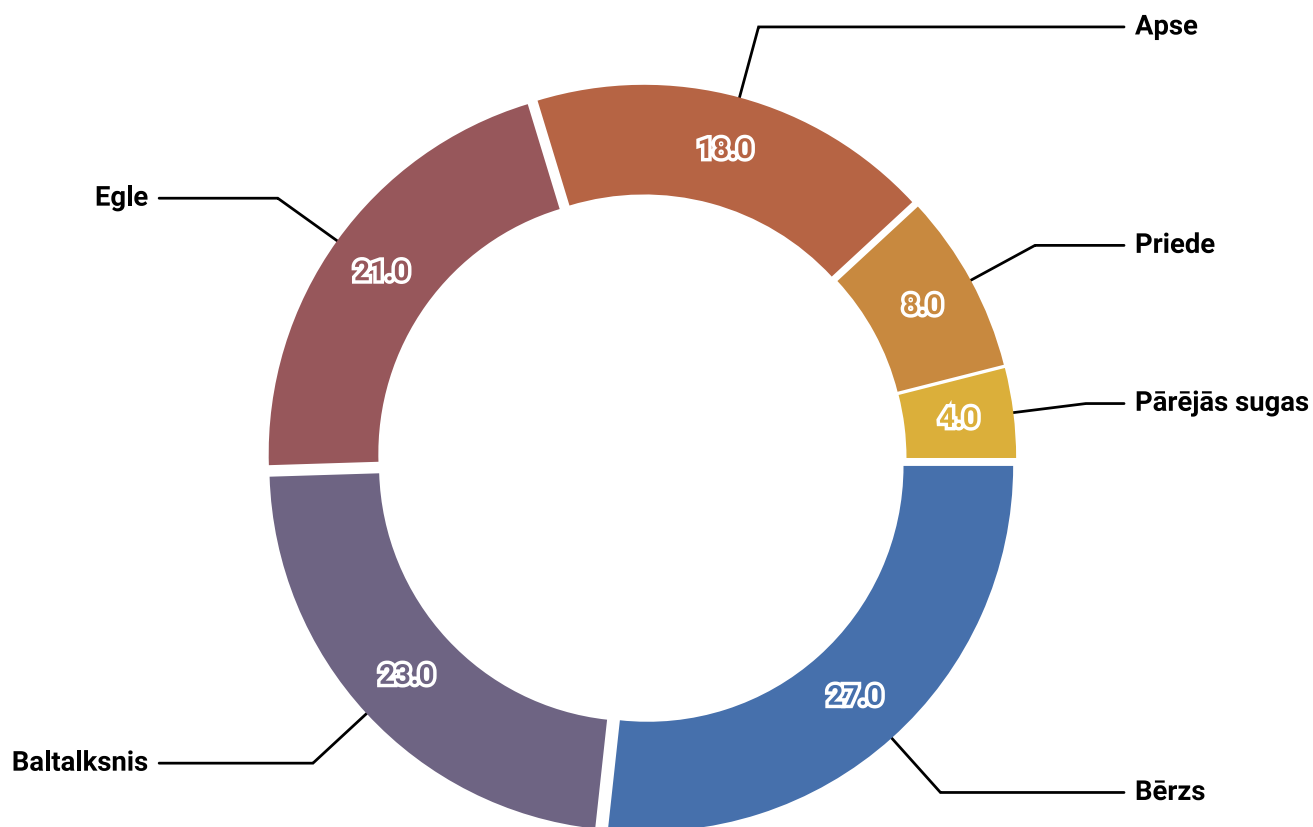
AVOTS: VMD

Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā valsts mežos, 2023

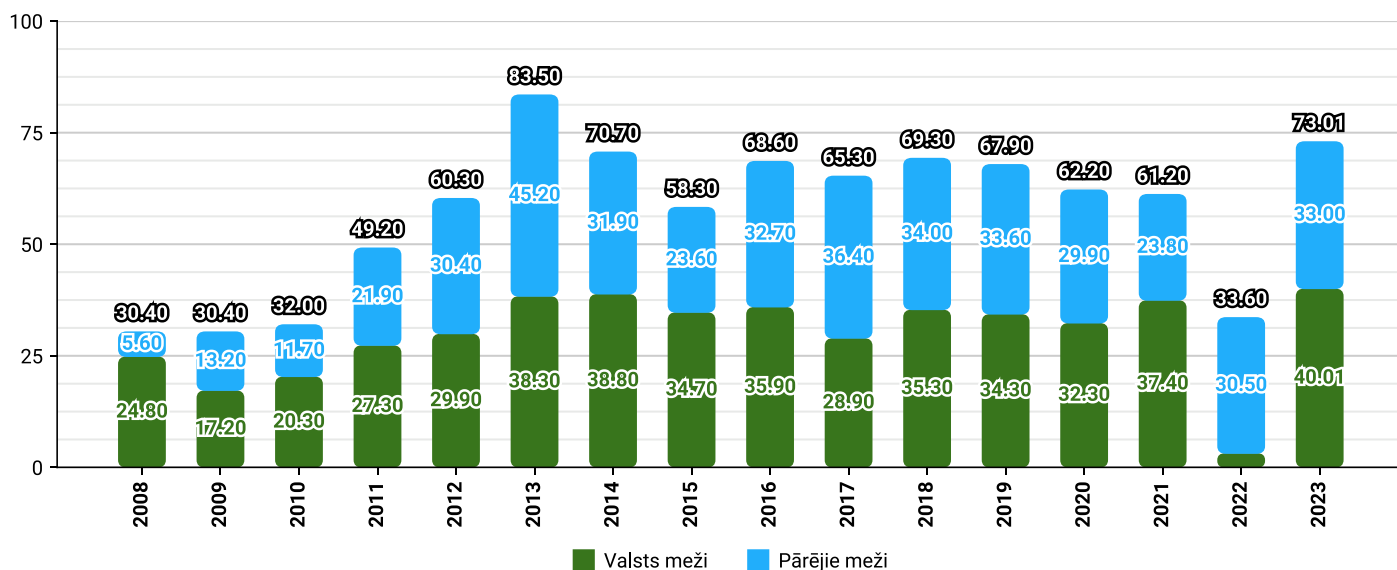
AVOTS: VMD

Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā pārējo īpašnieku mežos, 2023

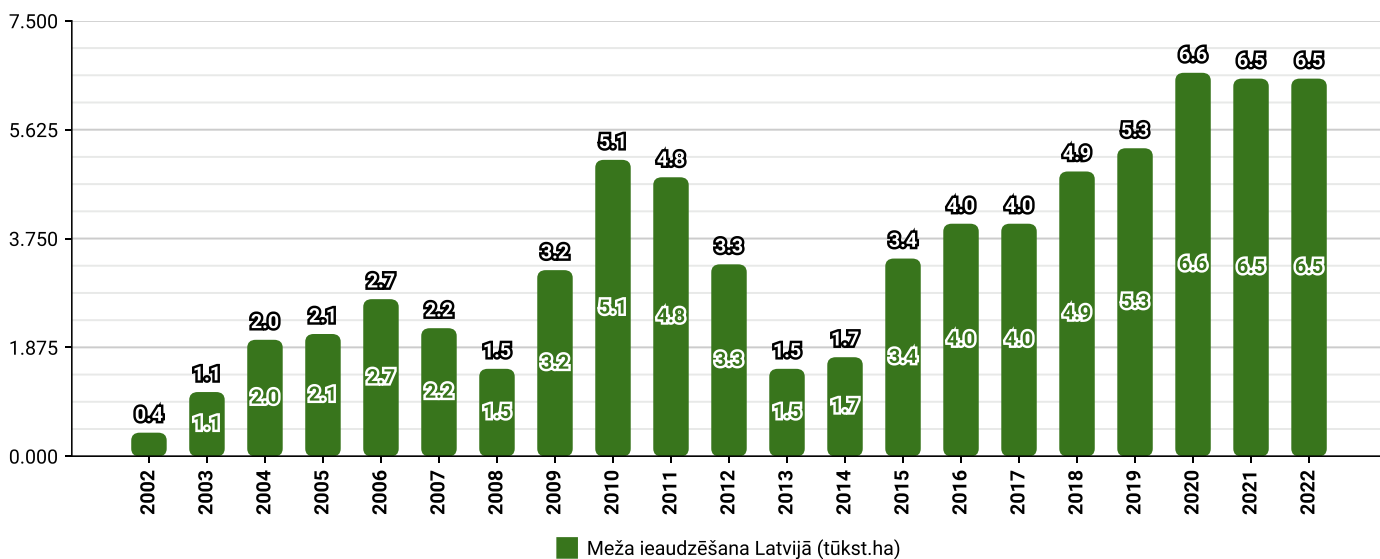
AVOTS: VMD

Jaunaudžu kopšana Latvijā (tūkst. ha)

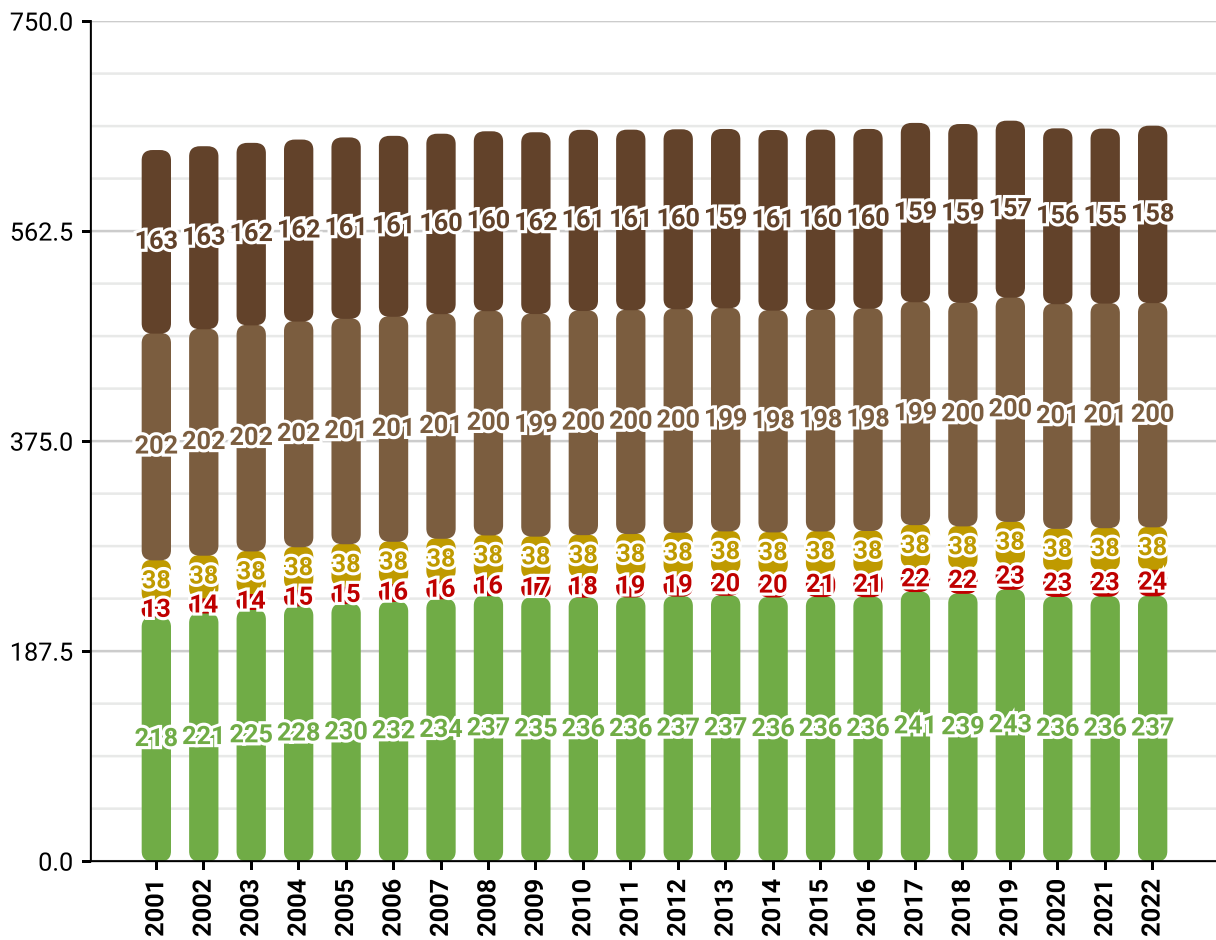
AVOTS: VMD

Meža ieaudzēšana Latvijā (tūkst. ha)

AVOTS: VMD

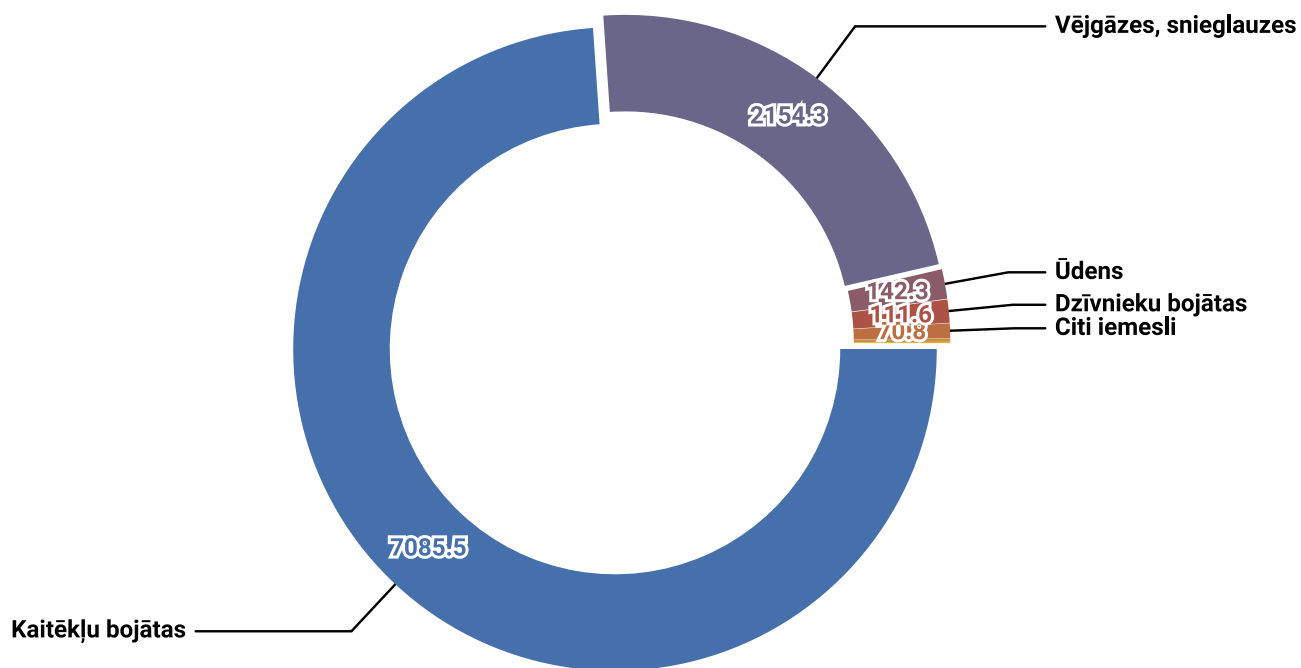
Meža uzkrātais oglekļa apjoms (tūkst. t.)

■ Dzīvā biomasā
 ■ Nedzīvā zemsega
 ■ Minerālaugsne (0-30 cm dziļumā)
 ■ Organiskā augsne (0-30 cm dziļumā)
■ Nedzīvā koksne

AVOTS: VMD

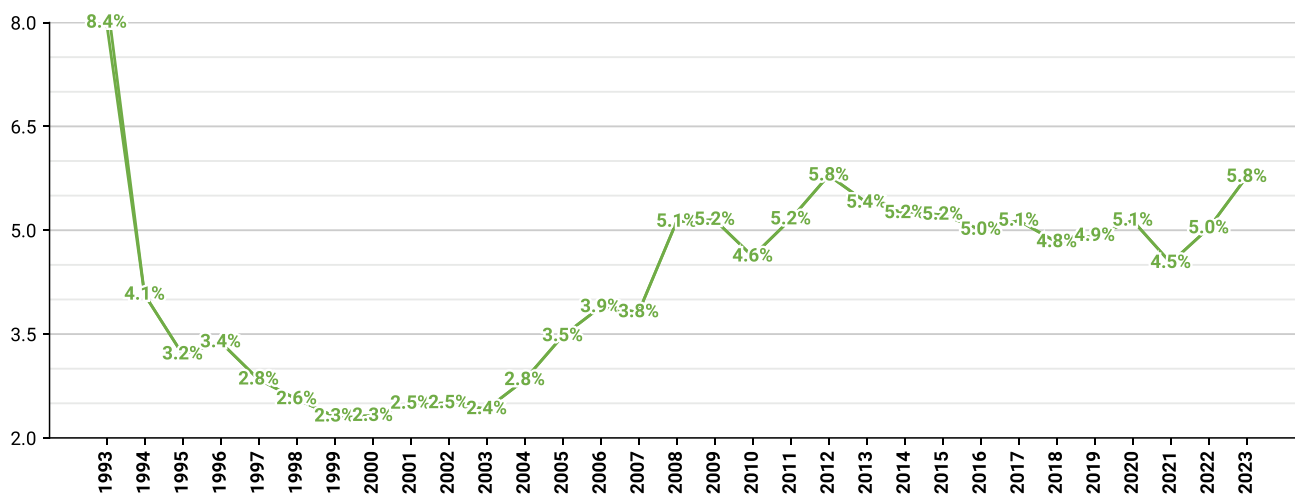
Bojāgājušās audzes (ha)

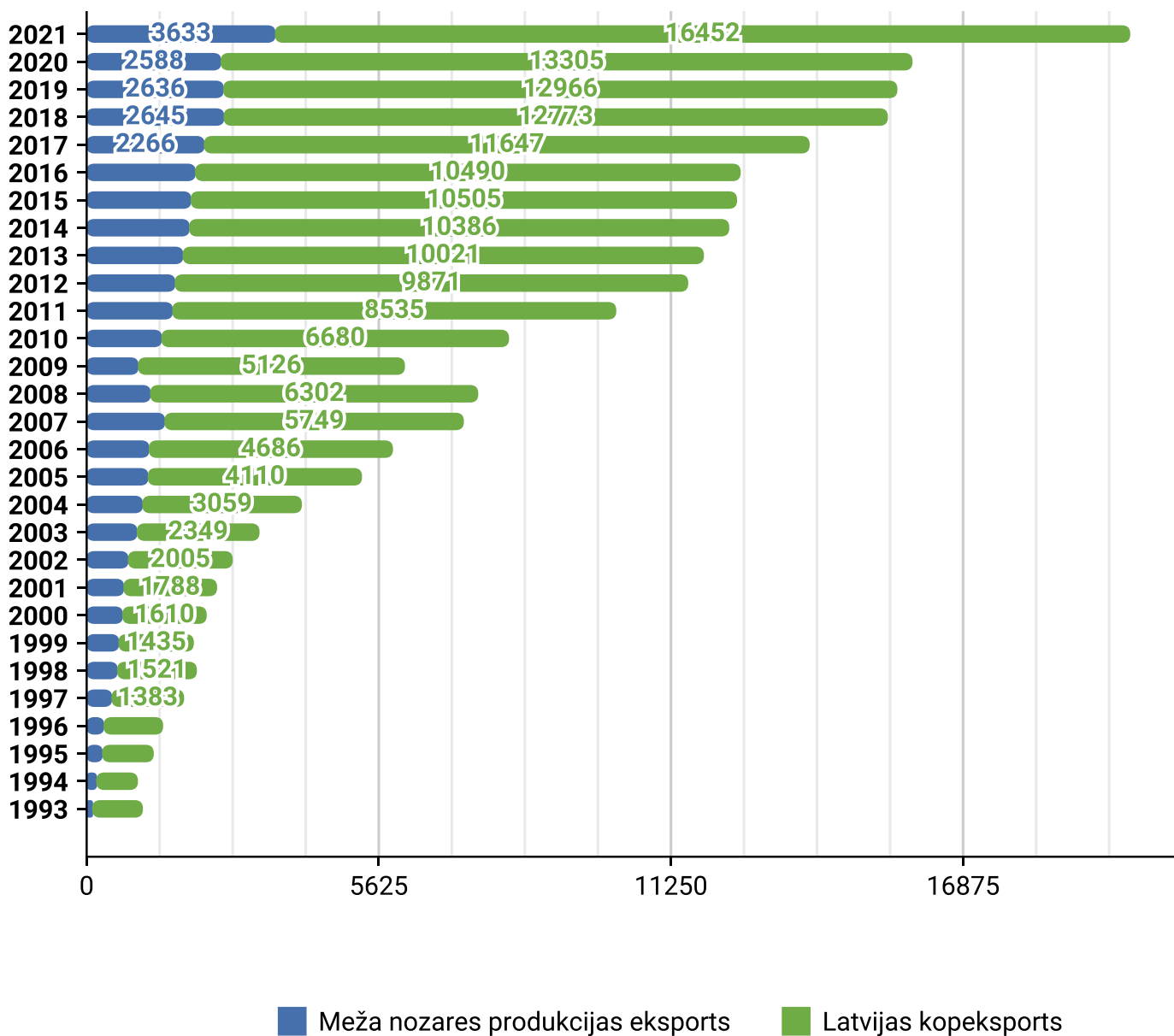
AVOTS: VMD

4. Devums tautsaimniecībā

Meža nozares produkcijas eksporta īpatsvars Latvijas kopeksportā (milj. EUR)

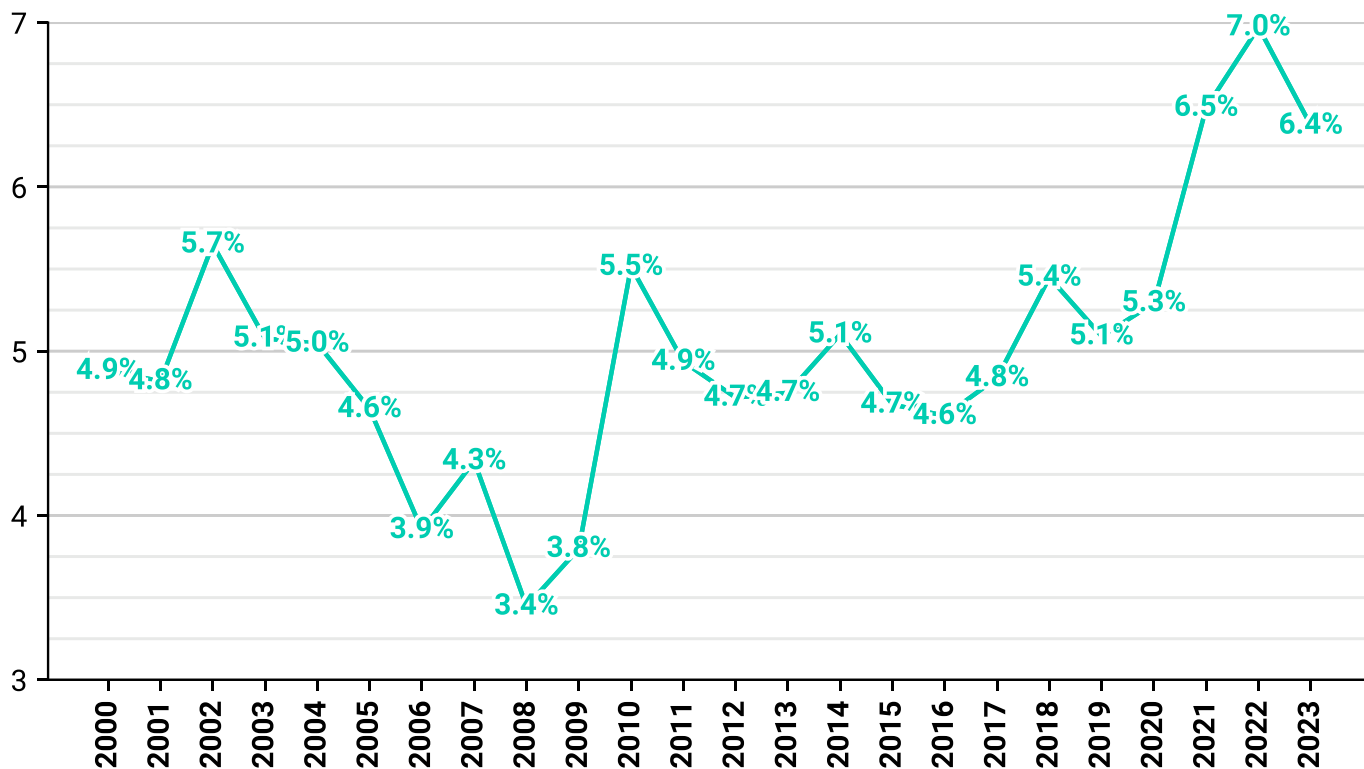

AVOTS: CSP

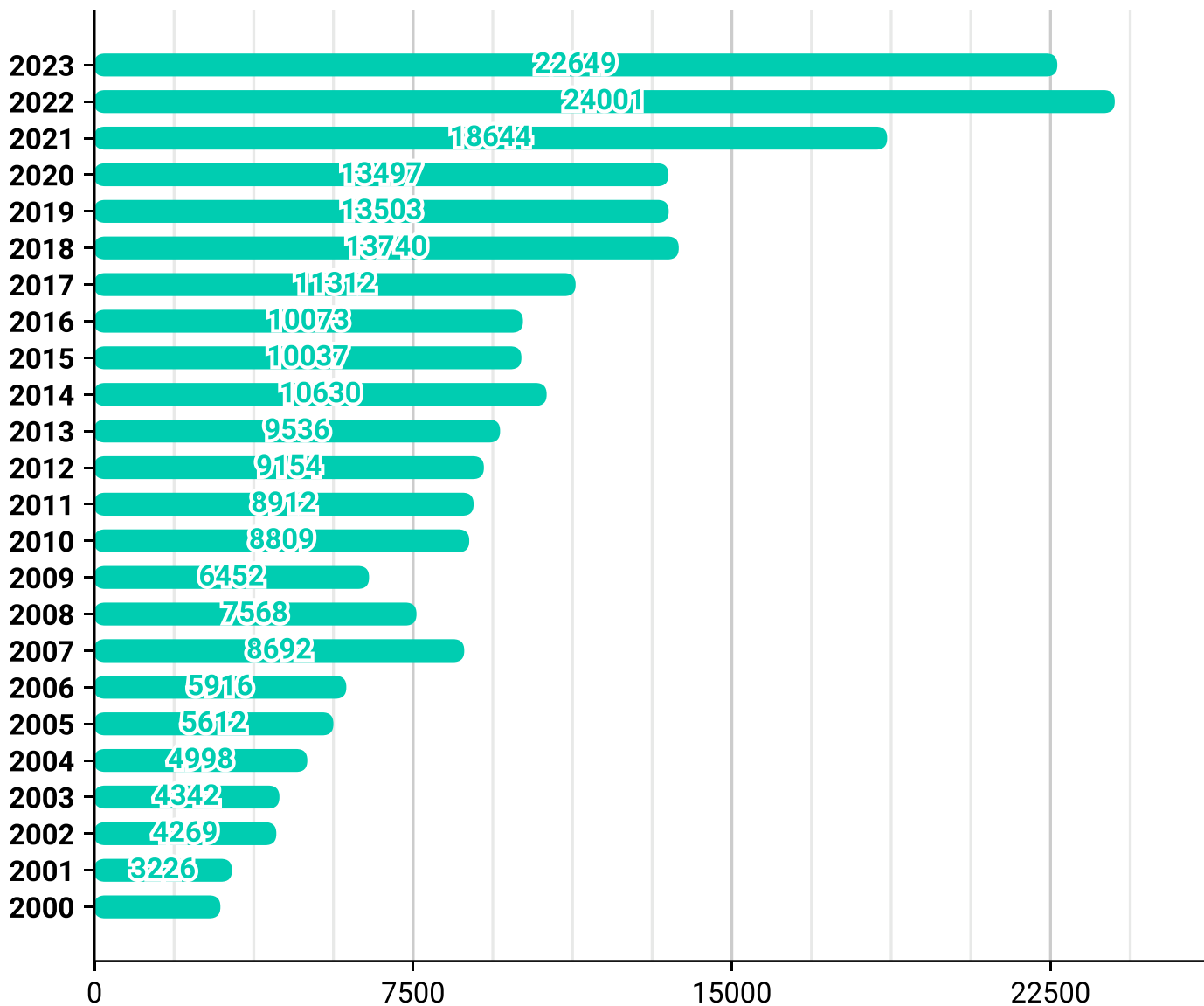
AVOTS: CSP

Meža nozares pievienotā vērtība un tās īpatsvars IKP (milj. EUR) (faktiskajās cenās)

AVOTS: CSP

Meža nozares pievienotā vērtība un tās īpatsvars IKP (milj. EUR) (faktiskajās cenās)

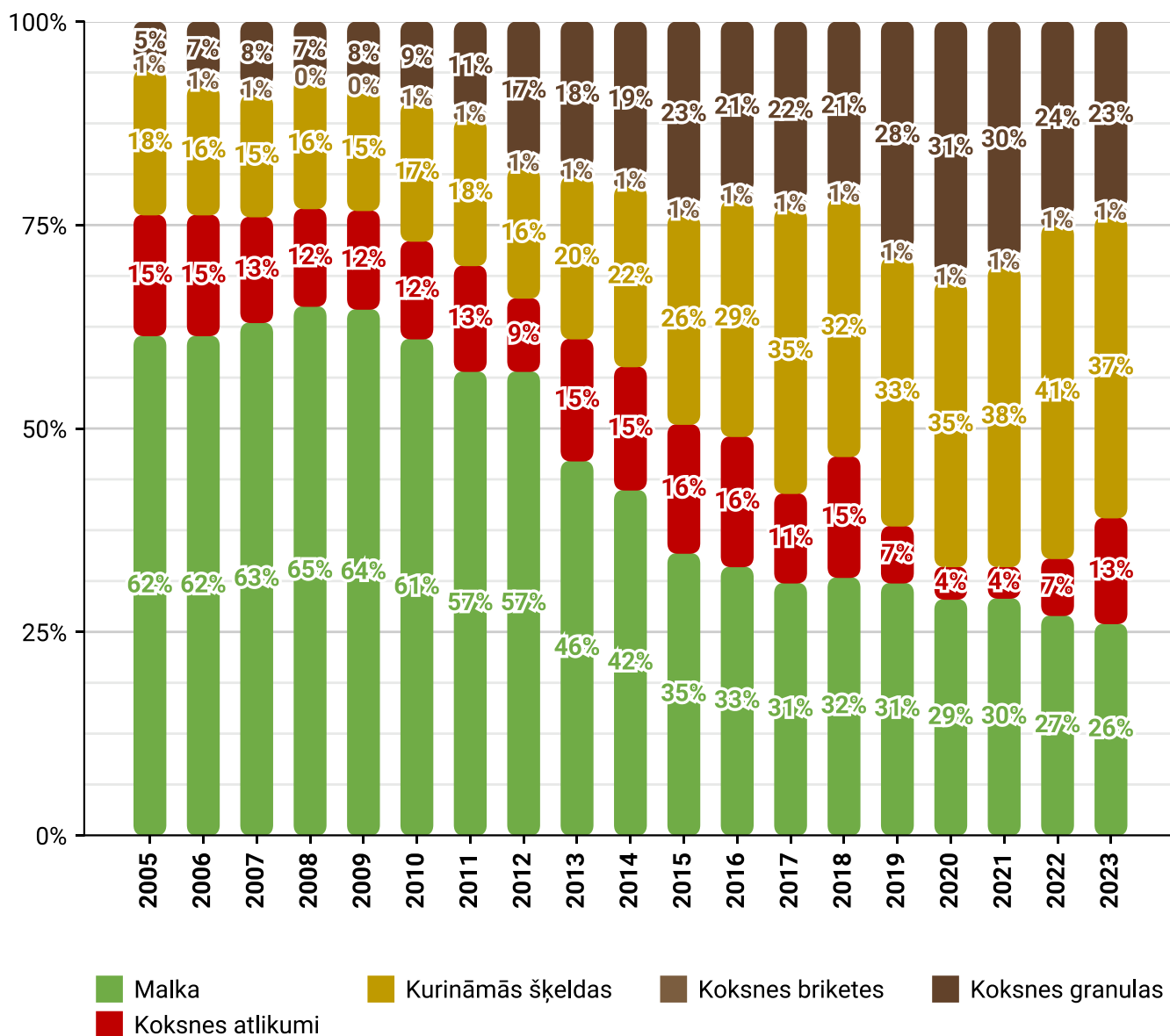

AVOTS: CSP

■ Meža nozares pievienotā vērtība kopā

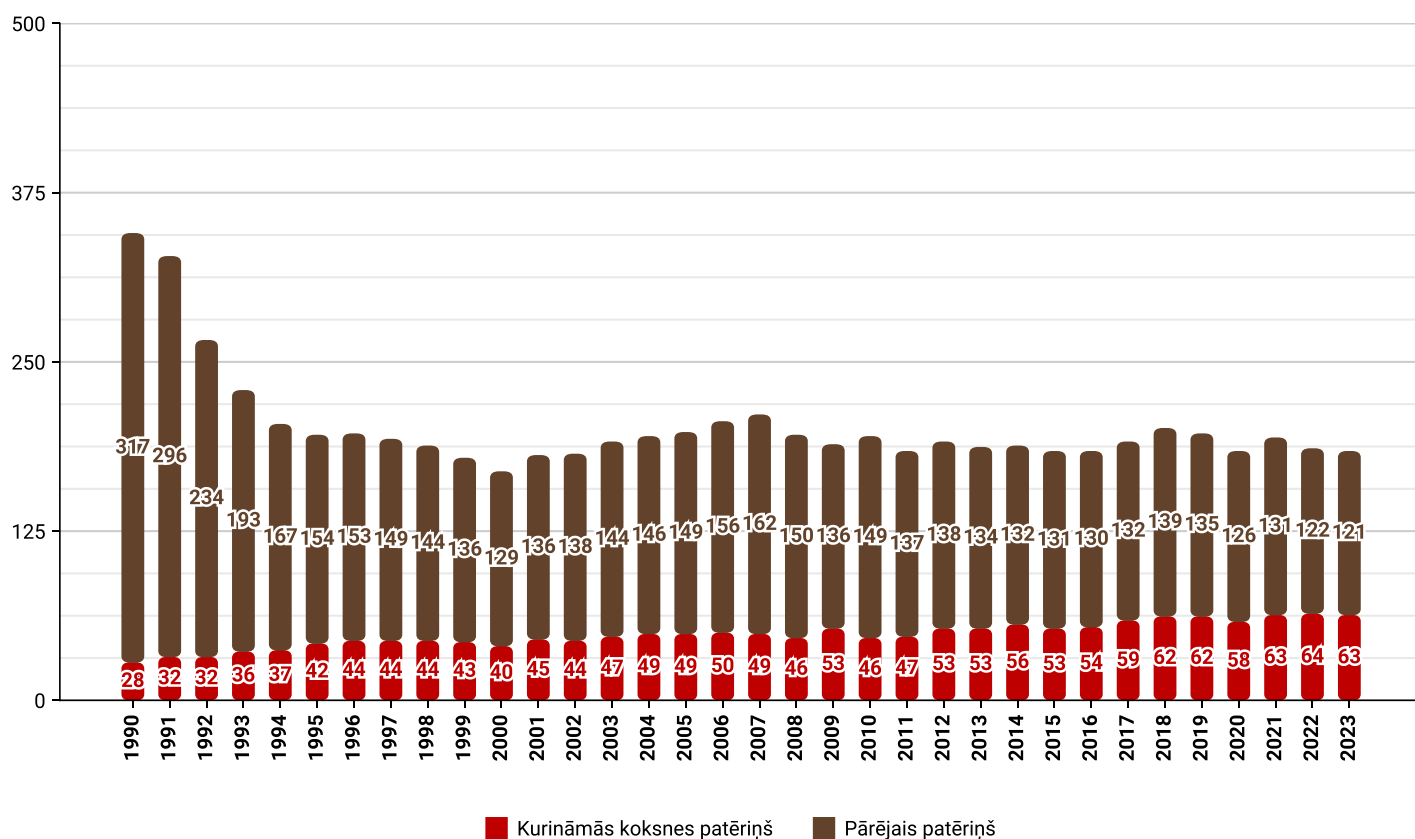
5. Devums enerģētikā

Kurināmās koksnes veidu īpatsvars saražotajā kurināmās koksnes apjomā (%)

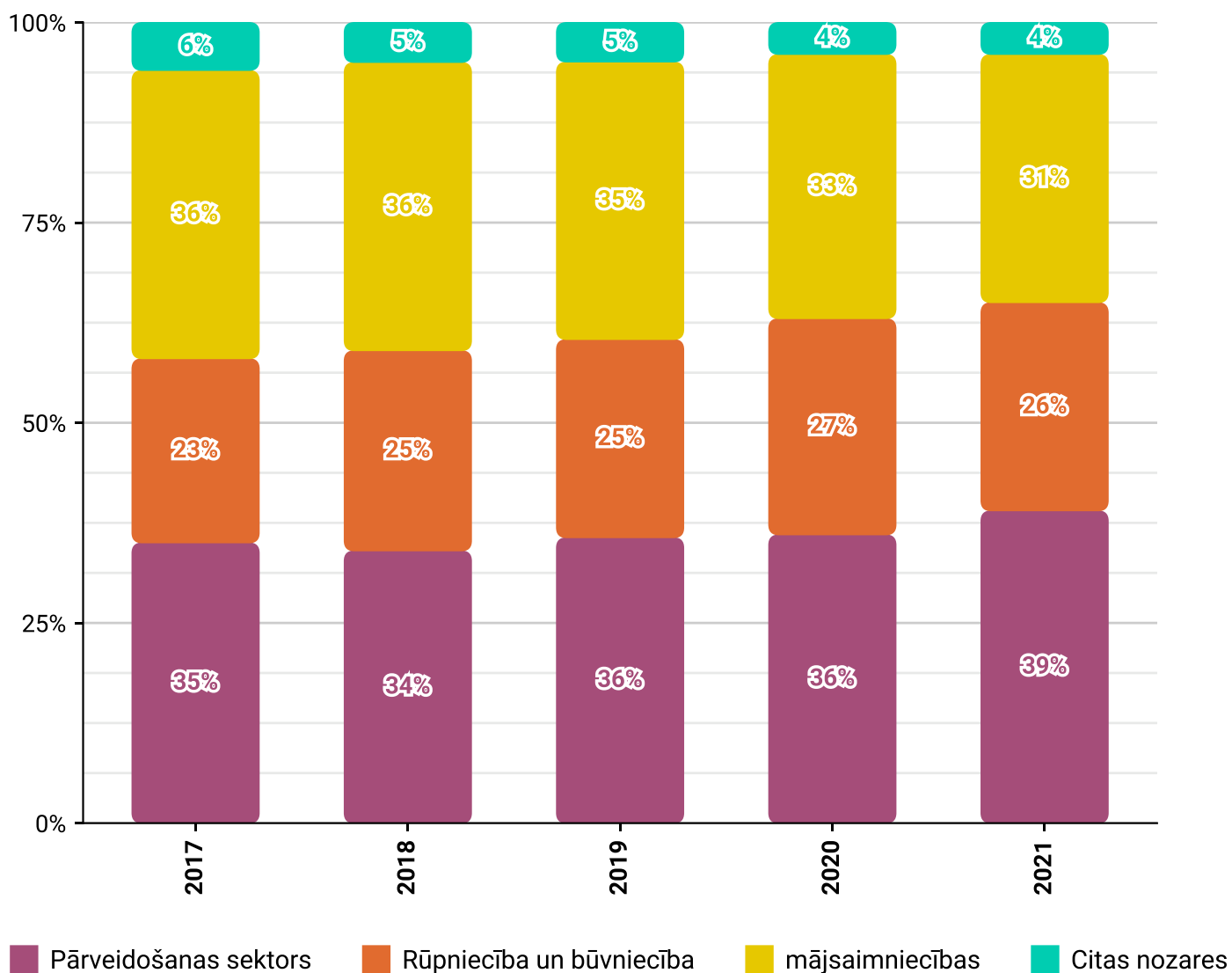
AVOTS: MEŽA UN KOKSNES PRODUKTU PĒTNIECĪBAS UN ATTĪSTĪBAS INSTITŪTS

Kopējais energoresursu patēriņš (tūkst. TJ)

AVOTS: MEŽA UN KOKSNES PRODUKTU PĒTNIECĪBAS UN ATTĪSTĪBAS INSTITŪTS

Koksnes biomasas patēriņš enerģijas ražošanā (%)

AVOTS: MEŽA UN KOKSNES PRODUKTU PĒTNIECĪBAS UN ATTĪSTĪBAS INSTITŪTS

6. Kokrūpniecība

Latvijas meža nozares uzņēmumu asociācijas

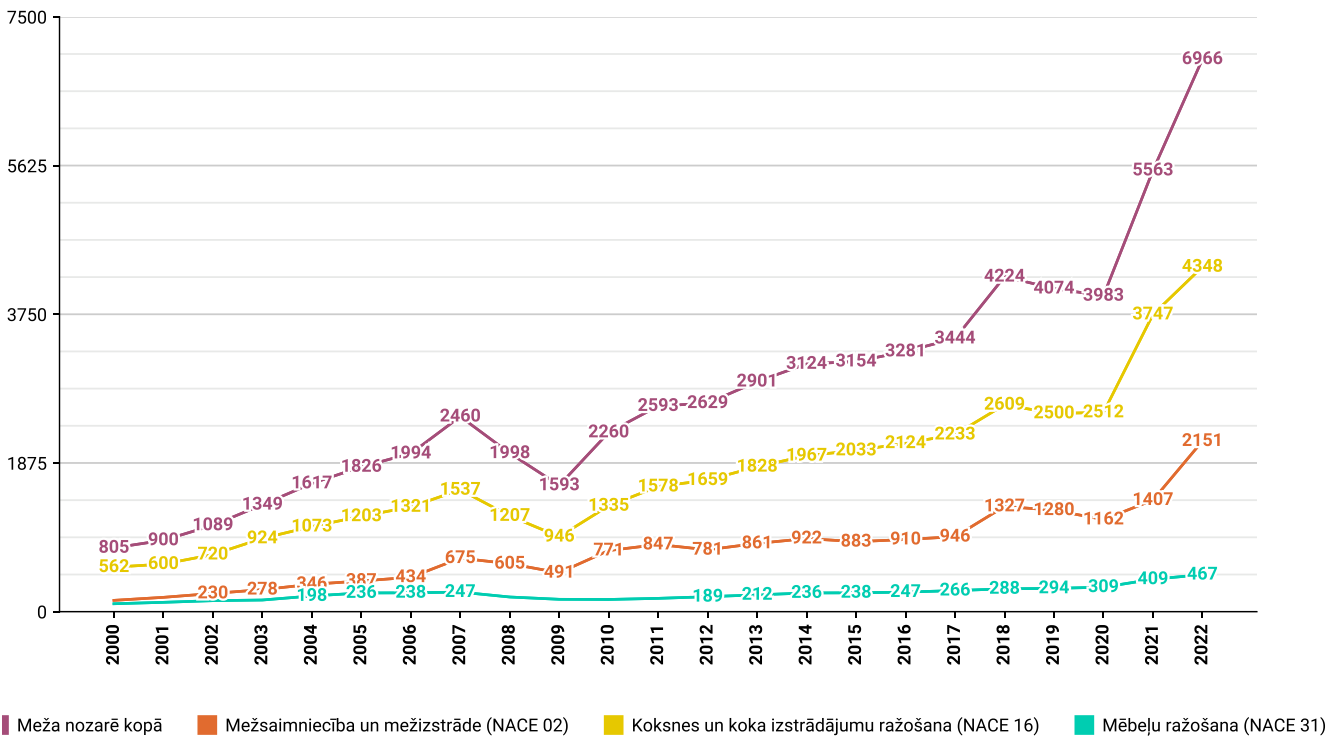
- Latvijas Mēbeles
- Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija
- Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācija
- Latvijas Koks
- Latvijas Mežizstrādātāju savienība
- Latvijas Neatkarīgo mežizstrādātāju asociācija
- Latvijas Biomasas asociācija LATBIONRG
- Latvijas Koka būvniecības klasteris

Kopš 2000. gada Latvijas meža nozares uzņēmumu asociācijas apvienojušās biedrībā «Latvijas Kokrūpniecības federācija». Tās mērķis ir veicināt Latvijas meža nozares attīstību sadarbībā ar ieinteresētajām institūcijām, veidot ilgtspējīgu, stabilu ekonomisko vidi meža nozares uzņēmumu attīstībai un konkurētspējas paaugstināšanai, kā arī nodrošināt Latvijas kokrūpniecības interešu starptautisku pārstāvniecību un asociāciju darbības attīstīšanu un koordinēšanu.

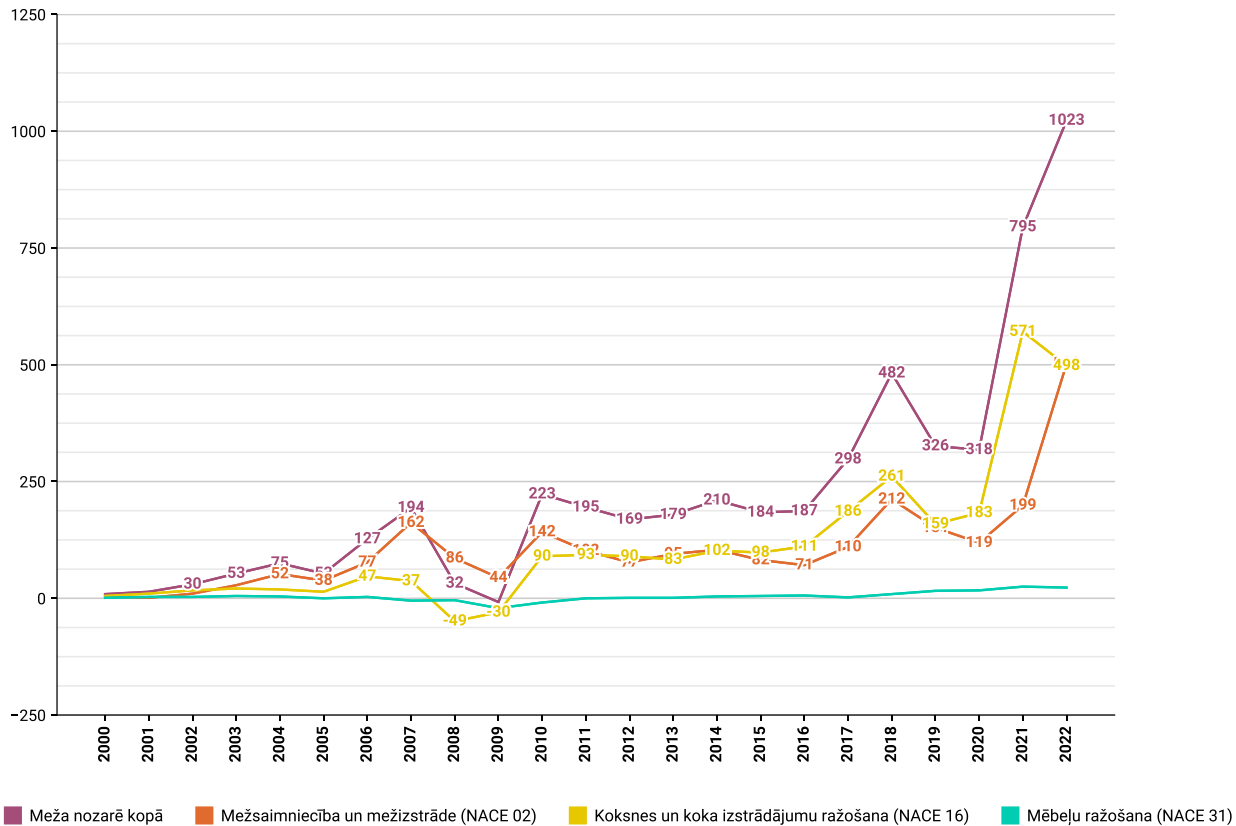

Neto apgrozījums pa darbības veidiem (milj. EUR)

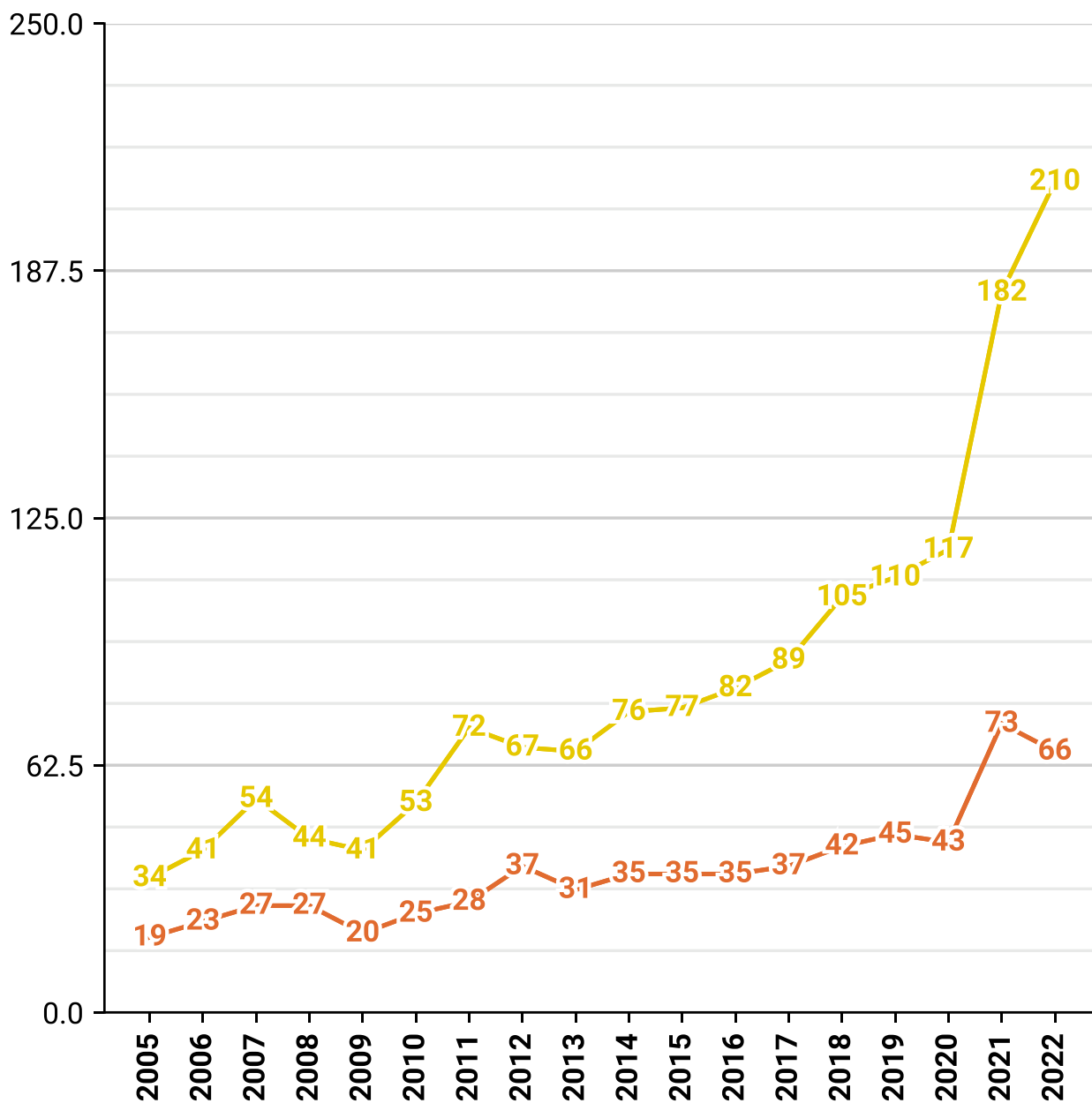
AVOTS: CSP

Meža nozares uzņēmumu peļņa (milj. EUR)

AVOTS: CSP

Produkcijas izlaide uz vienu strādājošo (tūkst. EUR, faktiskajās cenās)

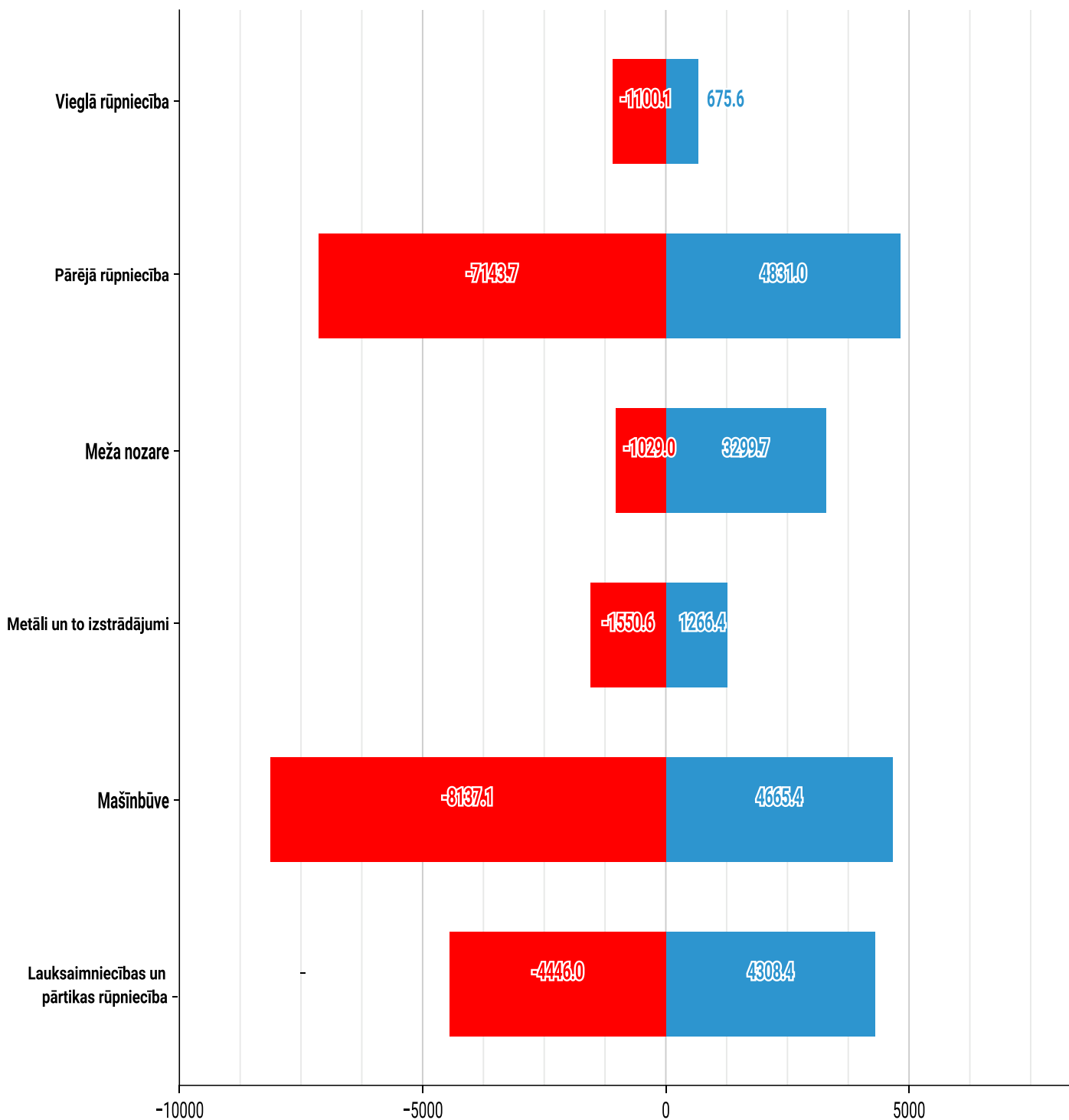

■ Koksnes un koka izstrādājumu ražošana (NACE 16) ■ Mēbeļu ražošana (NACE 31)

AVOTS: CSP

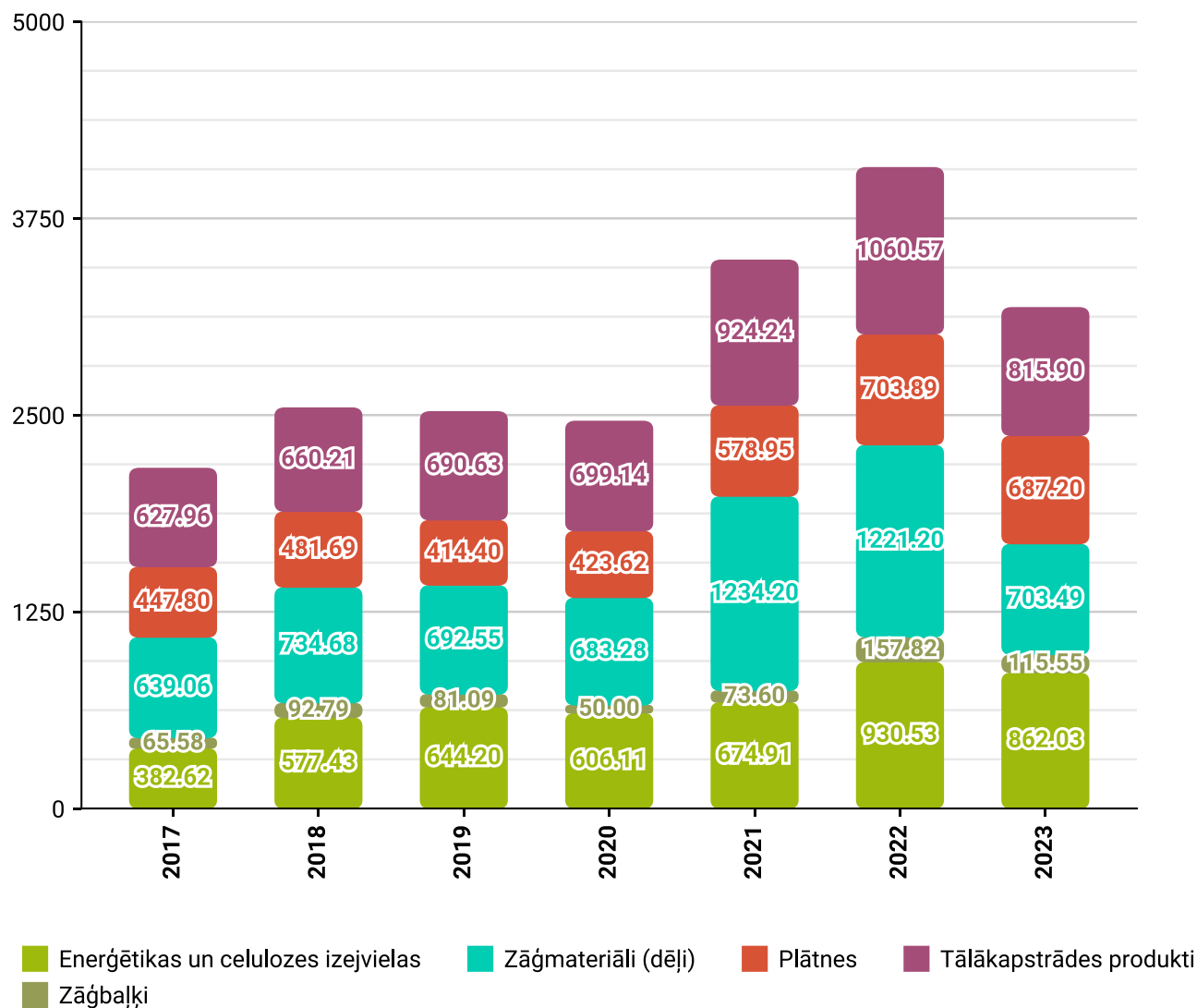
7. Ārējā tirdzniecība

Latvijas importa-eksporta balance sadalījumā pa nozarēm (milj. EUR), 2023

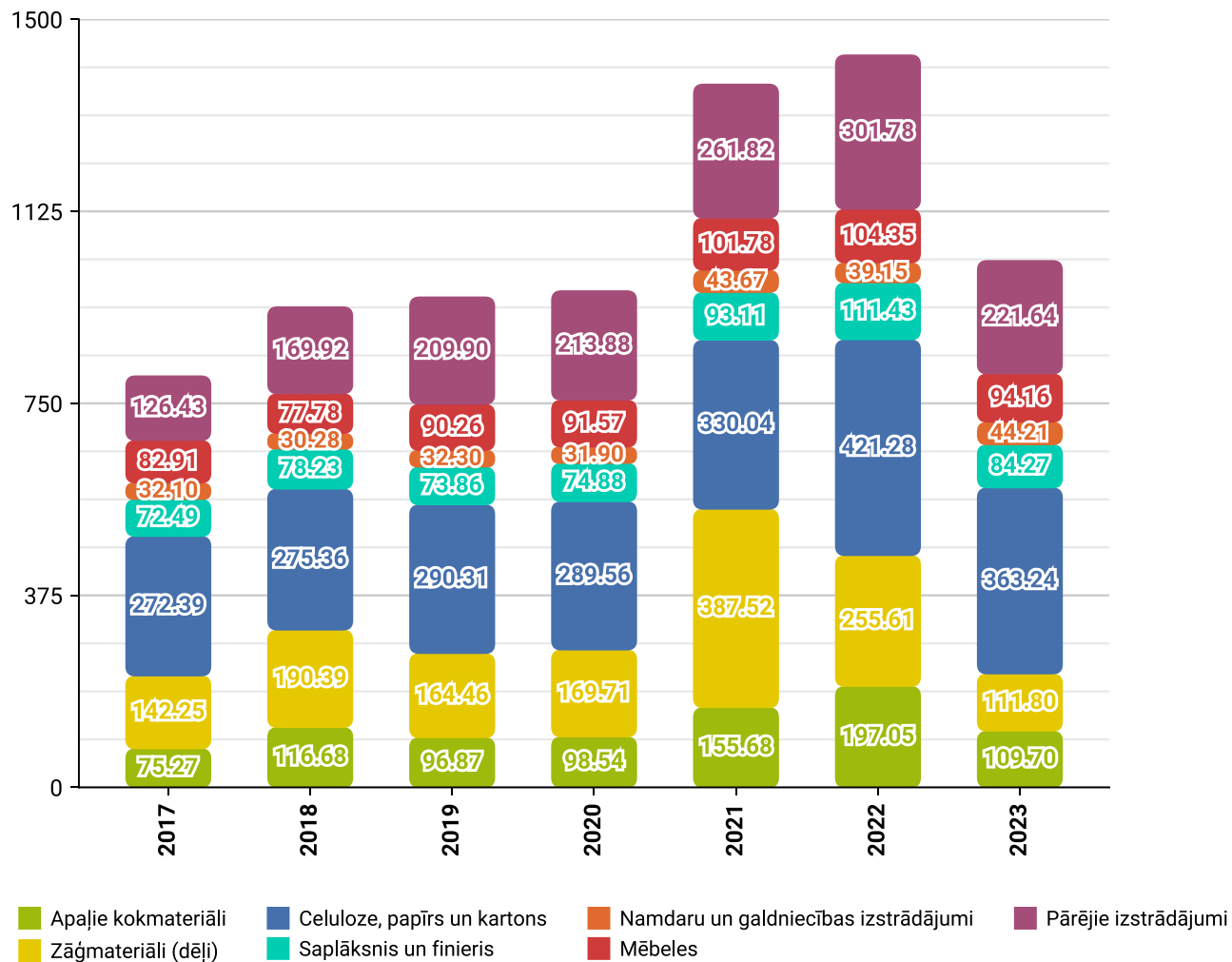
AVOTS: CSP

Meža nozares produkcijas eksporta dinamika (milj. EUR)

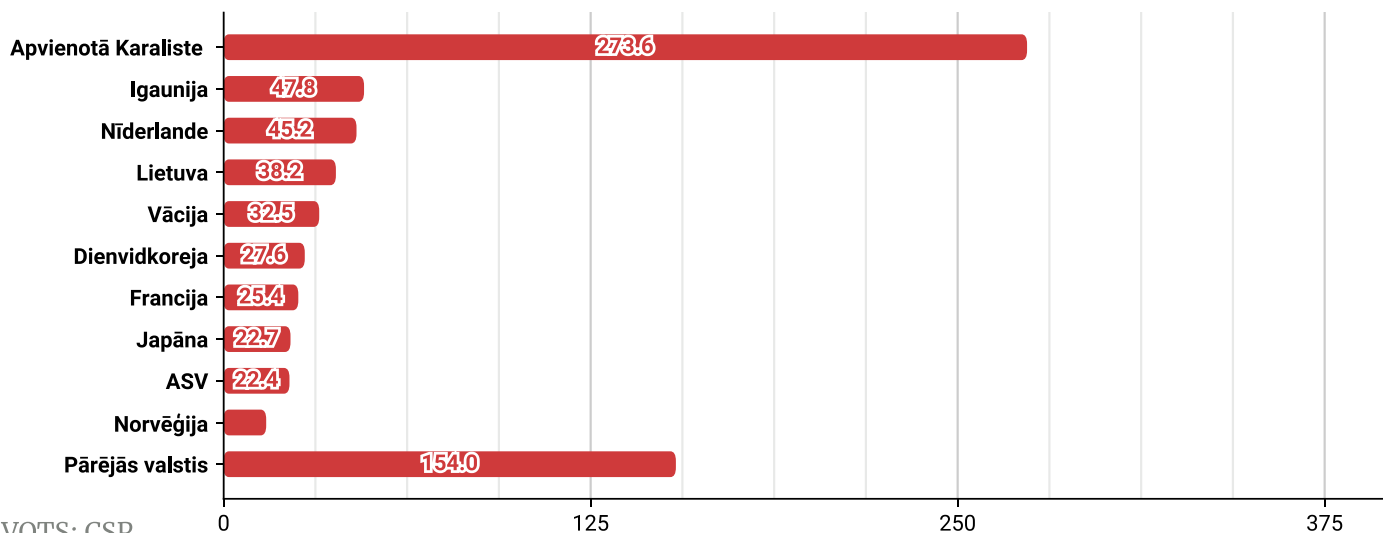
AVOTS: CSP

Meža nozares produkcijas importa dinamika (milj. EUR)

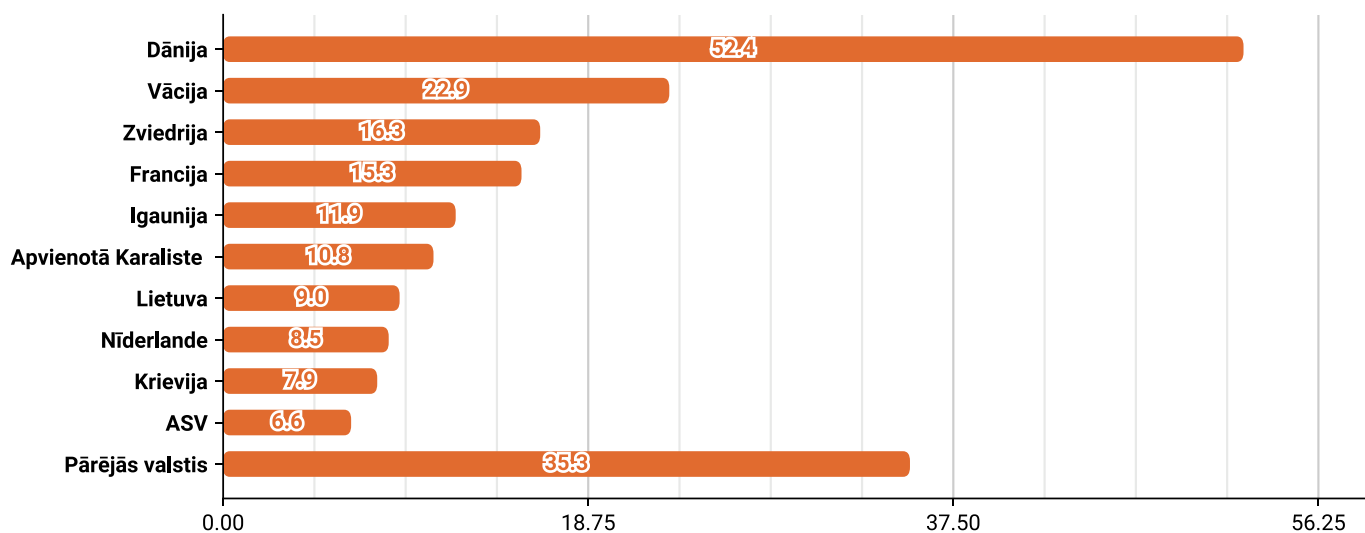
AVOTS: CSP

Meža nozares galveno eksporta produktu noieta tirgus sadalījums pa valstīm Zāģmateriāli (dēļi) (milj. EUR), 2023

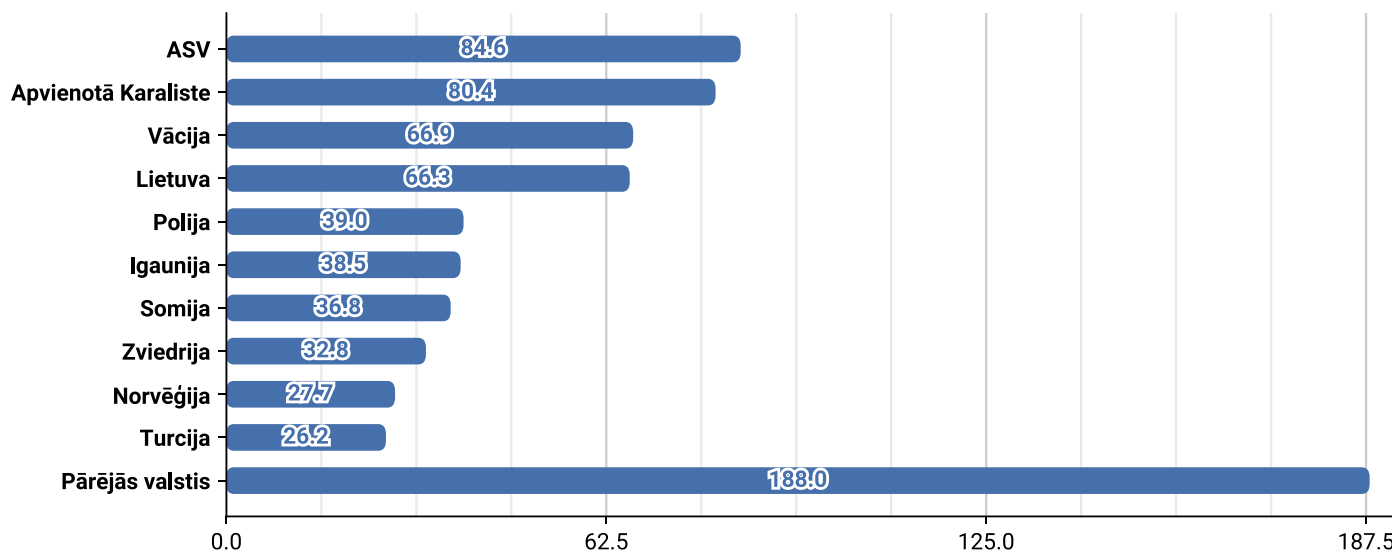
AVOTS: CSP

Meža nozares galveno eksporta produktu noieta tirgus sadalījums pa valstīm Koka mēbeles (milj. EUR), 2023

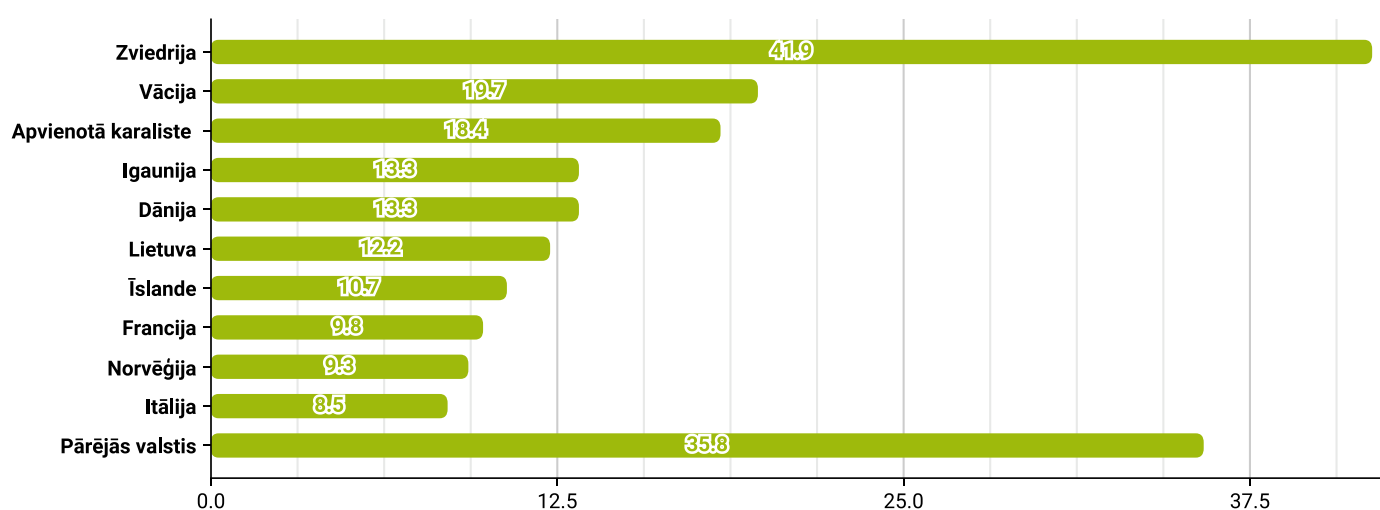
AVOTS: CSP

Meža nozares galveno eksporta produktu noieta tirgus sadalījums pa valstīm Plātnes (saplāksnis, finieris, kokskaidu, kokšķiedru) (milj. EUR), 2023

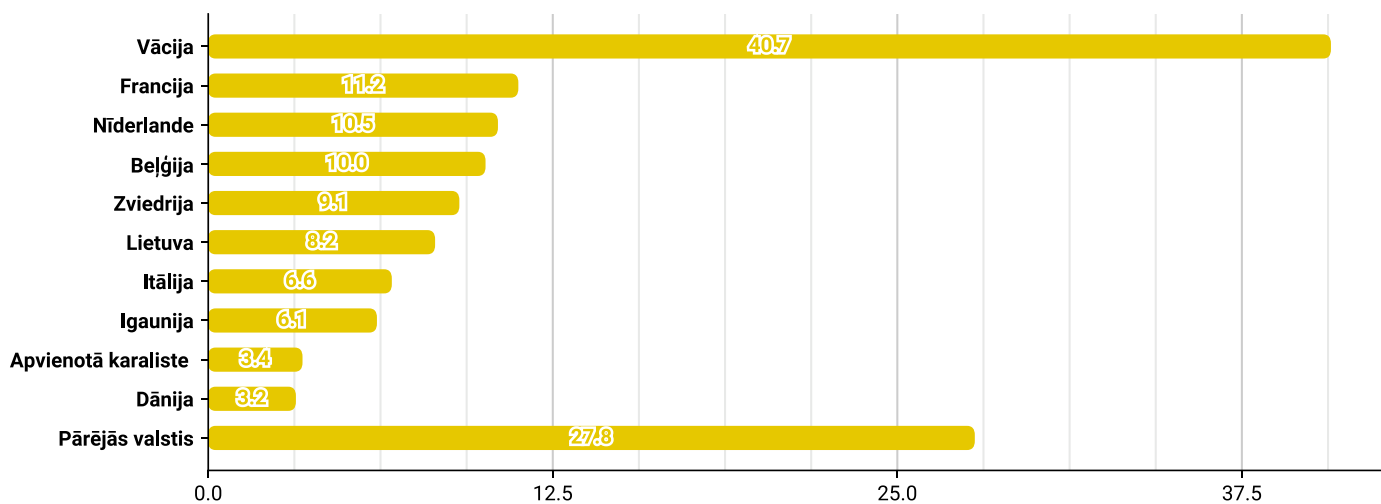
AVOTS: CSP

Meža nozares galveno eksporta produktu noieta tirgus sadalījums pa valstīm Namdaru un galdniecības izstrādājumi (milj. EUR), 2023

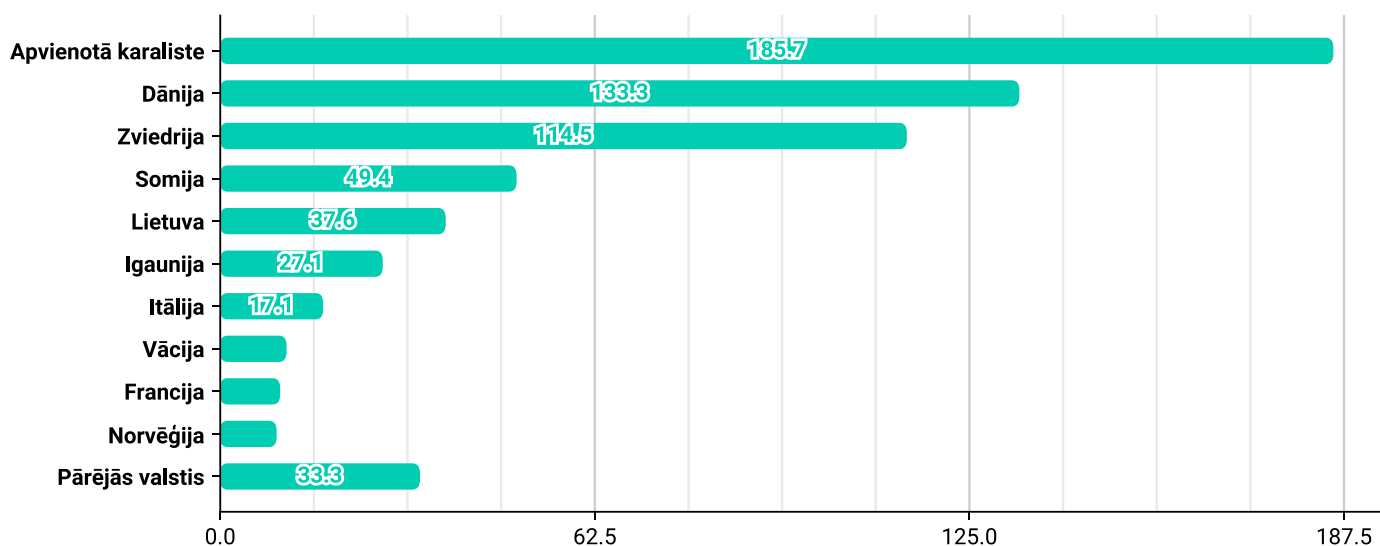
AVOTS: CSP

Meža nozares galveno eksporta produktu noieta tirgus sadalījums pa valstīm Gatavā tara (milj. EUR), 2023

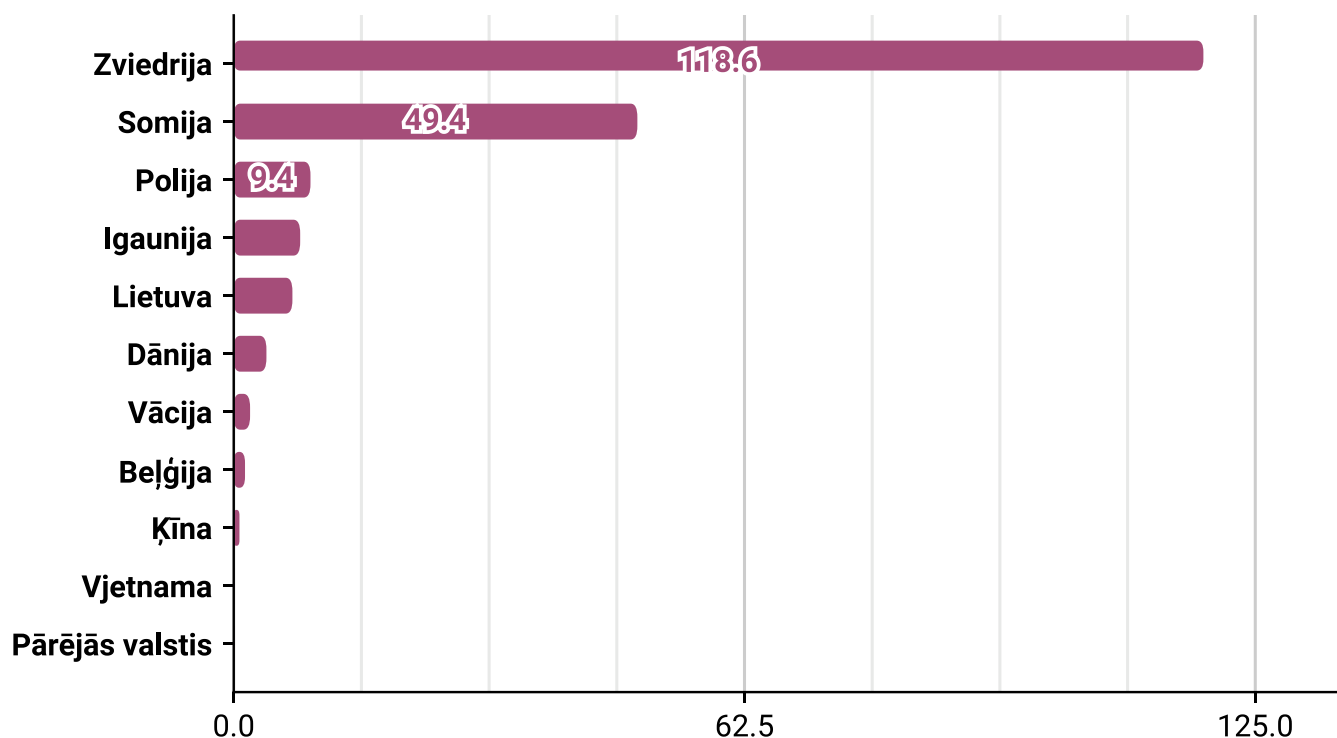
AVOTS: CSP

Meža nozares galveno eksporta produktu noieta tirgus sadalījums pa valstīm Kurināmā koksne (milj. EUR), 2023

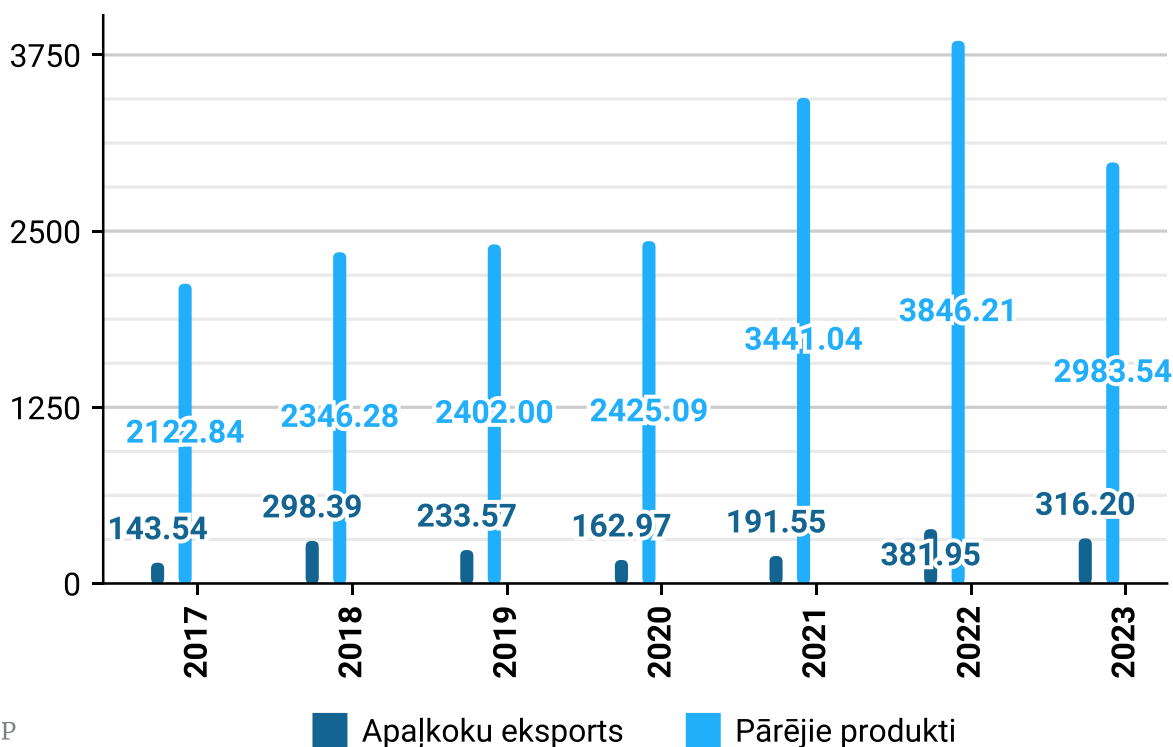
AVOTS: CSP

Meža nozares galveno eksporta produktu noieta tirgus sadalījums pa valstīm Papīrmalka (milj. EUR), 2023

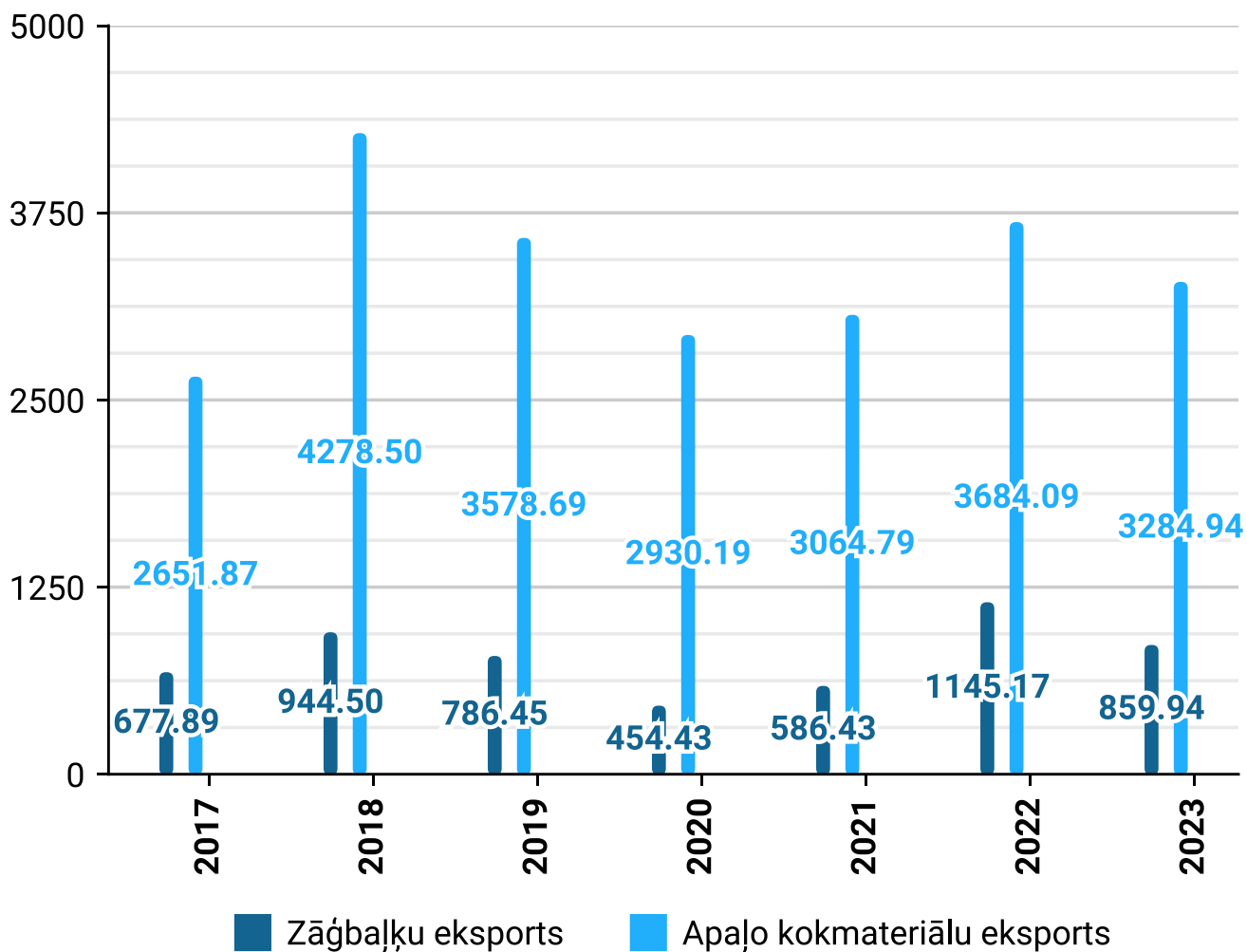
AVOTS: CSP

Apaļo kokmateriālu īpatsvars meža nozares eksportā (milj. EUR)

AVOTS: CSP

Zāģbaļķu īpatsvars apaļo kokmateriālu eksportā (tūkst. m³)

AVOTS: CSP

8. Meža nozare un sabiedrība

Teritorijas, kur rekreācija ir viens no galvenajiem meža apsaimniekošanas mērķiem, valstī aizņem 8% no kopējās meža platības. Skatu torņi, izziņas takas, kultūrvēsturiski dabas objekti, laukumi pikniku rīkošanai – tie ir tikai daži no mežos pieejamajiem atpūtas infrastruktūras objektiem, kurus bez maksas var izmantot ikviens valsts iedzīvotājs. Īpaša uzmanība šādu teritoriju iekārtošanai pievērsta valsts īpašumā esošajos mežos.

Rekreācijas mežu platības ietver: nacionālos parkus (izņemot rezervātu zonu), dabas parkus, aizsargājamus ainavu apvidus, aizsargājamus dendroloģiskos stādījumus un aizsargājamus ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos dabas pieminekļus, vietējās nozīmes dabas parkus, Baltijas jūras krastu kāpu aizsargjoslu, aizsargjoslu ap pilsētām, mežus pilsētu administratīvajās teritorijās.

Ar Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) apsaimniekošanu un pārvaldīšanu nodarbojas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pakļautībā esošā Dabas aizsardzības pārvalde.

9. Izglītība

Dažādas ar meža nozari saistītas specialitātes var apgūt 10 profesionālajās izglītības iestādēs, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju (LBTU) Meža fakultātē, kā arī Rīgas Tehniskās universitātes Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes Tekstila tehnoloģiju un dizaina institūtā. Sadarbībā ar Latvijas Amatniecības kameru Latvijā pie sertificētiem amata meistariem iespējams iegūt arī neformālo kokapstrādes izglītību, iegūstot amatnieka karti vai amata zeļļa un meistara diplomus.

Profesionālās izglītības iestādes, kur iespējams apgūt ar meža nozari saistītas specialitātes

Aizkraukles Profesionālā vidusskola	apvs.lv
Smiltenes tehnikuma Alsviķu teritoriālā struktūrvienība	smiltenestehnikums.lv
Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma Cīravas teritoriālā struktūrvienība	ciravasskola.lv
Daugavpils Būvniecības tehnikums	dbt.lv
Jelgavas Tehnikums	jelgavastehnikums.lv
Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums	kuldigastehnikums.lv
Ogres tehnikums	ovt.lv
Liepājas Valsts tehnikums	lvt.lv
Rīgas Tehniskā koledža	rtk.lv
Rīgas Valsts tehnikums	rvt.lv
Rēzeknes tehnikums	rezeknestehnikums.lv
Rīgas Mākslas un mediju tehnikums	rmmt.lv
Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums	vtdt.lv

10. Zinātne

Latvijas Valsts mežzinātnes institūts „Silava” darbības virzieni:

Zinātne un zināšanu pārnese

- **Mežaudžu audzēšana**
 - Meža ģenētika un selekcija
 - Mežkopība un meža resursi
 - Meža biotiskie riski
 - Meža koku augšanas apstākļu uzlabošana
- **Mežsaimniecības un vides mijiedarbība**
 - Mežsaimniecības ietekme uz meža, purvu un ūdeņu ekosistēmām
 - Vides faktoru ietekme uz meža ekosistēmām
 - Latvijas mežu daudzveidība cilvēku apdzīvotā vidē
- **Meža nekoksnes (non-timber) un ekosistēmu pakalpojumi**
 - Meža enerģētika
 - Oglekļa piesaiste meža un nemeža ekosistēmās
 - Meža nekoksnes produkti
 - Meža sociālās funkcijas un vērtības
- **Kokaugu stādījumi ārpus meža**
- **Meža tehnoloģijas**
 - Jaunas mežsaimniecības tehnoloģijas
 - Mežsaimniecības tehnoloģiju pārnese
- **Meža fauna un medniecība**

Mežzinātnes atbalsta kompetences

- Meža ekonomika
- Meža attālā izpēte un ĢIS
- Bezpilota tehnoloģijas mežsaimniecībā
- Ģenētiskās analīzes metožu kompetences
- Meža ekosistēmas pakalpojumu vērtēšanas metodoloģija
- Augu fizioloģija
- Meža koksnes resursu prognozēšana un modelēšana
- Meža un klimata mijiedarbība

Valsts deleģētās funkcijas

- Ģenētisko resursu centrs
- Nacionālā meža monitoringa programma
- SEG emisiju un CO₂ piesaistes uzskaites zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) sektorā
- Citās valstīs ražota reproduktīvā materiāla piemērotības vērtējums izmantošanai Latvijā

www.silava.lv

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Meža fakultāte darbības virzieni

Meža ekoloģijas un mežkopības pētījumi

Mērķis – izstrādāt un attīstīt ekoloģiski un saimnieciski pamatotus meža atjaunošanas, kopšanas un izmantošanas paņēmienus un praksi, lai sekmētu ekoloģiski augstvērtīgu un ražīgu mežaudžu izveidošanu.

Pētījumos galvenā uzmanība pievērsta meža kā ekosistēmas funkcionēšanas likumsakarību izpratnei, audžu augšanas gaitas un krājas pieauguma veidošanās modelēšanai, kā arī mežsaimniecisko risku novērtēšanai meža audzēšanas procesā mežsaimnieciskā cikla ietvaros.

Meža darbu un tehnikas ietekme uz meža ekosistēmu, iegūstamo produktu iznākuma, uzmērīšanas kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju vērtējums

Mērķis – novērtēt dažādu meža apsaimniekošanas un mežizstrādes darbu tehnoloģiju ietekmi uz meža ekosistēmu un mežkopības prasību ievērošanu, lai nodrošinātu meža kvalitāti. Apsaimniekojot mežu, notiek koksnes produktu pārvietošana, tāpēc svarīgi noteikt un kvalificēt apaļo kokmateriālu fizikāli mehāniskās īpašības, kas raksturīgas Latvijas reģionam, vērtējot meža infrastruktūras ietekmi uz meža ekosistēmu.

Meža resursu ekonomika un meža apsaimniekošanas plānošana

Mērķis – veikt pētījumus mežsaimniecības ekonomikā, meža resursu uzskaitē un apsaimniekošanas plānošanā, sadarbībā ar nozares uzņēmumiem izstrādājot informācijas tehnoloģiju risinājumus. Meža inventarizācijas kvalitātei un meža apsaimniekošanas plānošanas metodēm ir svarīga ietekme uz meža resursu racionālu izmantošanu. Uzlabojot meža inventarizācijas kvalitāti un meža apsaimniekošanas plānošanu, meža resursu izmantošanas efektivitāti un meža kapitālvērtību iespējams paaugstināt 2,7 reizes.

Koksnes materiālu un tehnoloģiju pētījumi

Mērķis – nodrošināt multifunkcionālu mežsaimniecības un uz koksnes resursiem balstītas rūpniecības darbību, kur galvenais priekšnoteikums ikdienas lietošanā un būvniecībā ir koksnes produktu konkurētspēja.

www.mf.llu.lv

Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta darbības virzieni:

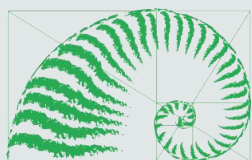
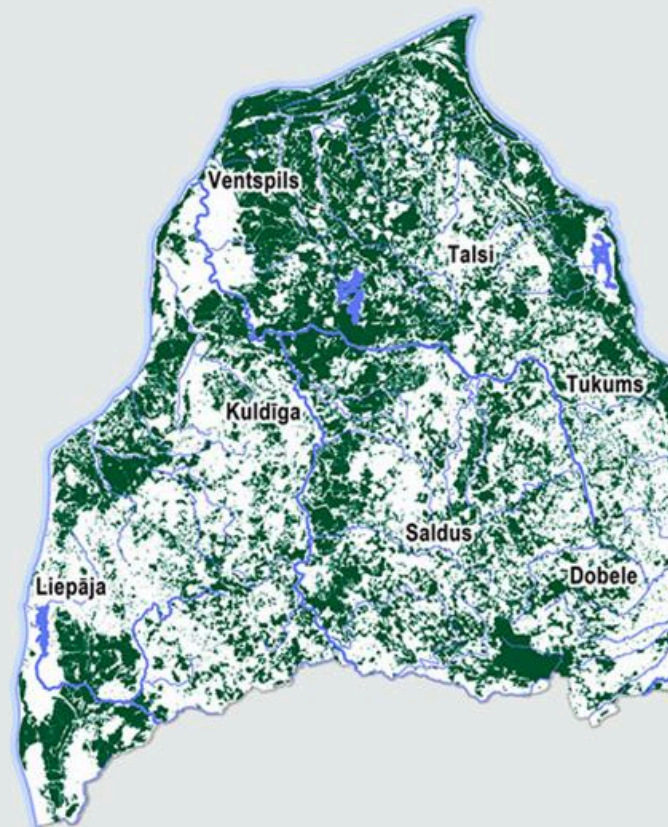
Zinātniski pamatotu, videi draudzīgu mazatkritumu tehnoloģiju izstrāde konkurētspējīgu materiālu un produktu ieguvei no koksnes un citas biomasas.

www.kki.lv

SIA "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts” darbības virzieni:

- Materiāli un tehnoloģijas
- Ugunsdrošība
- Enerģētika
- Ekonomika

www.e-koks.lv

Z a | ā s m ā j a s

Izdevējs: Biedrība "Zaļās mājas"
Adrese: Skaistkalnes iela 1, Rīga, Latvija, LV-1004
E-mail: info@zalasmajas.lv